

■ ADRIAN VASILESCU, CONSULTANT DE STRATEGIE LA BNR: "Vom avea, în deceniul acesta, monede digitale suverane în circulație"

[PAGINA 2](#)

■ GEORGE ROTARIU, CEO BITCOIN ROMÂNIA: "În România există peste un milion de investitori în criptomonede"

[PAGINA 3](#)

■ BENIAMIN MINCU, DIRECTORUL GENERAL AL ELROND ROMÂNIA: "Regândim și redefinim întreaga experiență a banilor, a activelor, a titlurilor de proprietate"

[PAGINA 5](#)

■ RADU PUIU, ANALIST PIETE FINANCIARE ÎN CADRUL XTB ROMÂNIA: "Valoarea criptomonedelor depinde de viabilitatea generală și de dezvoltarea proiectului din spate"

[PAGINA 6](#)

■ SIMON PETERS, ANALIST ETORO: "Scăderea actuală a Bitcoin este o corecție, nu o piață «bear»"

[PAGINA 8](#)

■ Criptomonedele, cântecul de sirenă al piețelor pentru investitorii noi

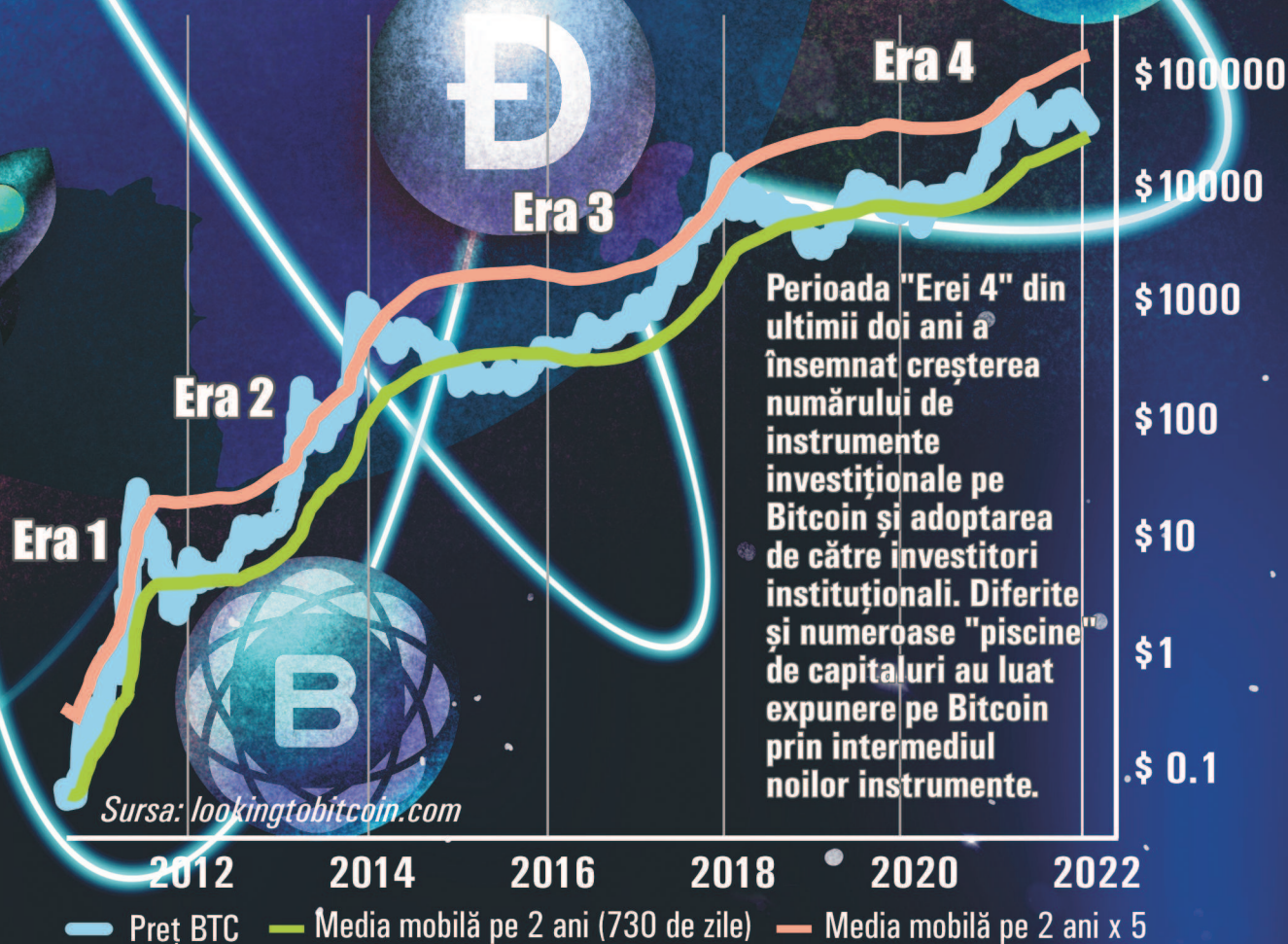
[PAGINA 12](#)

Supliment BURSA
dedicat pieței
monedelor digitale

1,83
trilioane dolari

valoarea de piață
a tuturor
criptomonedelor

**Unealta
investitorului
în Bitcoin:**
multiplicatorul mediei mobile
pe 2 ani (730 de zile)
Preț BTC (dolari)

Criptomonedele - viitorul sistemului financiar sau specula momentului?

Băncile centrale pregătesc trecerea la moneda digitală, dar România este încă o țară a numerarului, susține, în nume personal, Adrian Vasilescu, consultant de strategie în cadrul Băncii Naționale a României (BNR). Acesta arată: "Procentul de numerar în totalul masei monetare, în România, este mai mare decât în multe alte țări. Dar cred că ne vom alinia și noi, până la urmă, în condițiile în care va ajunge să circule această monedă digitală. Poate în acel moment vom fi în zona euro, dar în momentul de față numerarul rămâne într-un procentaj destul de mare în România".

Trecerea la moneda digitală este un proces foarte complex, apreciază Adrian Vasilescu, adăugând: "În cinci ani, BCE vrea să aducă în piață moneda digitală. Alte bănci sunt mai grăbite, chiar Banca Rusiei pregătește acest proiect. Banca Chinei - proiectul lor este foarte avansat -, Banca Japoniei, de asemenea, sunt mai multe bănci centrale care lucrează la acest lucru și vom avea, deceniul acesta, monede digitale în circulație globală.

Anul 2021 este anul în care Bitcoin și piața crypto a intrat în mainstream, iar anul 2022 este cel în care criptomonedele au ocazia să se afirme și să confirme. Dezbateră cu privire la definiția, utilitatea și viitorul acestor criptomonede continuă, dar ce este cert este faptul că interesul investitorilor locali pentru industria crypto este unul foarte mare, după cum arată studiile de piață și statisticile exchange-urilor din România. Tehnologia din spate este unanim acceptată ca o inovație cu numeroase potențiale beneficii și plus valoare. Problema ei este că nu a fost încă acceptată la cele mai înalte nivele.

Criptomonedele par să se îndrepte către o reglementare ceva mai clară la

nivel internațional. Pe lângă factorul ce ține de consumul excesiv de energie asociat "minării" criptomonedelor, elementele de fraudă, spălare de bani și de eludare a sancțiunilor impuse de Vest oligarhilor din Rusia au atras din ce în ce mai multe soluții de reglementare. Sumele de ordinul trilioanelor investite deja în această piață de-a lungul anilor necesită într-adevăr o reglementare corectă, astfel încât industria și investitorii să prospere, spun specialiștii.

În Statele Unite, cea mai dezvoltată piață financiară din lume, a început deja să se facă tranziția către transparentizarea pieței - brokerii sunt acum obligați să raporteze către fise câștigurile de capital înregistrate de clienții din tranzacționarea criptomonedelor. Totodată, președintele american a ordonat, luna aceasta, autorităților federale să studie-

ze riscurile și beneficiile criptomonedelor. Astfel, vor fi analizate domeniile precum protecția consumatorilor, stabilitatea financiară, activitățile ilicite, competitivitatea SUA, incluziunea financiară și inovarea responsabilă.

Volatilitatea acestei piețe a continuat să atragă investitori, inclusiv pe cei instituționali, care au fost mai mult sau mai puțin obligați de randamentele anterioare din această piață să aibă o alocare de măcar 5% din portofoliu pentru Bitcoin sau alte criptomonede. Bitcoin și Ethereum rămân în continuare cele mai mari criptomonede după valoarea de piață - Bitcoin are o capitalizare de piață de peste 750 de miliarde de dolari.

În prezent, cea mai populară și volatilă criptomonedă de pe piață este prinsă într-un canal de consolidare pe termen lung între 30.000 de dolari și 45.000 de dolari (pe graficul zilnic), Bitcoin fiind într-o secvență în care a marcat recent

noi minime ascendente ("higher low", conform teoriei lui Dow), ceea ce arată la nivel tehnic că Bitcoin continuă să fie într-o piață ascendentă ("bullish"), după maximele din noiembrie și corecția din ultimele luni.

Canalul de consolidare larg arată însă lipsa de direcție pe termen scurt și lung. Media mobilă simplă de 100 de zile a trecut, în februarie 2022, sub media mobilă simplă de 200 de zile, acesta fiind un indicator "bearish", dar același lucru s-a întâmplat în vara lui 2021, iar ulterior prețul a revenit puternic cu un nou raliu și un nou maxim istoric în noiembrie 2021. Rezistența importantă pentru BTC/USD pare a fi pragul de 45.000, iar un nivel semnificativ pentru o posibilă continuare a tendinței descendente este zona de 37.000. De notat, totuși, că, din 2014, Bitcoin a scăzut în general în timpul unor corecții în piețele bursiere. ■

MIHAI GONGOROI

REGLEMENTARE

ADRIAN VASILESCU, CONSULTANT DE STRATEGIE LA BNR:

“Vom avea, în deceniul acesta, monede digitale suverane în circulație”

● “Există un semn de întrebare, dacă aceste așa-zise criptoactive vor mai avea viitor”, spune Vasilescu, în nume personal

SEBASTIAN BURDUJA, DEPUTAT PNL:

“Este nevoie de o lege care să reglementeze tehnologia blockchain în România”

Este nevoie de o lege care să reglementeze tehnologia blockchain în România, consideră Sebastian Burduja, deputat PNL. Acesta a declarat, în cadrul unui eveniment din data de 18 februarie ce a reunit mai mulți lideri din industria criptomonedelor, că a lansat la începutul acestui an o invitație partidelor politice și instituțiilor publice din România pentru implicare într-un grup de lucru care să genereze un proiect de lege de reglementare a tehnologiei blockchain în România. Reglementarea tehnologiei blockchain ar însemna implicit și reglementarea criptomonedelor și modul în care pot fi făcute plățile cu astfel de monede virtuale.

“La începutul anului, am lansat o invitație pentru implicare într-un grup de lucru care să genereze un proiect de lege de reglementare a tehnologiei blockchain în România. Un proiect ambițios, care va pune România pe harta globală a inovării și în competiția globală pentru resurse, protejând investitorii români. (...) Tehnologia aceasta promite inovație și acces la finanțare. (...) Oamenii buni din această industrie doresc să fie curățată, să fie un spațiu al integrității (și oamenii să nu mai fie înșelați). Trebuie să ne concentrăm și pe asta. România are o comunitate destul de vibrantă și putem face un proiect de lege, un pachet legislativ. Trebuie să punem la punct câteva idei preliminare și vom lucra împreună, foarte aproape, cu instituțiile publice. Deci Banca Națională, banca centrală a României, diversele instituții de reglementare din acest spațiu, ASF, Ministerul Finanțelor, toți acești actori trebuie să vină împreună pentru o viziune unificată. Toate partidele mainstream din țară sunt dispuse să stea la această masă și să dezvolte o viziune comună. Vom avea mai multe dezbateri publice și cred că trebuie să fim cu toții de acord. Și să nu așteptăm prea mult. Cred că România trebuie să fie parte din această schimbare pozitivă în lume și să ofere cetățenilor, afacerilor, instrumentele de care au nevoie să crească. Acum nu facem asta, iar multe firme își duc banii în afară, în alte țări. Multe minți strălucite pleacă, inclusiv din IT și fac performanțe pentru alte țări. Dorim să schimbăm toate aceste lucruri”, a declarat Burduja.

În data de 18 februarie, la București s-au adunat mai mulți lideri din industria criptomonedelor împreună cu reprezentanți ai Autorității de Digitalizare a României, care au discutat despre avantajele reglementării. Guvernatorul BNR, Mugur Isărescu, a fost și el invitat, însă nu a participat. ■

Băncile centrale pregătesc trecerea la moneda digitală suverană, iar în acest deceniu vom vedea mai multe astfel de monede în circulație, este de părere Adrian Vasilescu, consultant de strategie în cadrul Băncii Naționale a României (BNR), care ne-a vorbit în nume personal. Potrivit acestuia, Banca Centrală Europeană și-a propus în urmă cu puțin timp ca în termen de 5 ani să facă cercetarea, proiectul și să treacă la execuție.

Adrian Vasilescu ne-a precizat: “Există o deosebire netă între ceea ce fac băncile centrale și acest sistem al așa-ziselor criptomonedă. Băncile centrale pregătesc într-adevăr trecerea la moneda digitală. Acesta este un proces foarte complex, Banca Centrală Europeană (BCE) bunăoară și-a propus un termen de cinci ani în care să facă cercetarea, să facă proiectul și să treacă la execuție. În cinci ani, BCE vrea să aducă în piață moneda digitală (euro). Alte bănci sunt mai grăbite, chiar Banca Rusiei pregătea acest proiect, acum nu știu ce mai au de gând, dar și acolo se pregătea un asemenea proiect. Banca Chinei, proiectul lor este foarte avansat. Banca Japoniei, de asemenea. Sunt mai multe bănci centrale care lucrează la acest lucru și vom avea, deceniul acesta, monede digitale în circulație globală. În ceea ce privește criptomonedele, primele au fost vocile băncilor centrale care au spus că denumirea nu este tocmai potrivită: o astfel de monedă nu există, sunt doar criptoactive. (...) Pot fi și bani, din punctul meu de vedere. Nu am auzit această asociere, dar banul și moneda nu înseamnă unul și același lucru. Ban a fost și pachetul de cafea și sticla de whisky și cartușul de Kent, în anii 1980, când am avut o piață liberă, între ghilimele, a întreprinderilor de stat, și o piață neagră”.

Vasilescu apreciază că piața criptomonedelor va fi în mod categoric foarte bine și strict reglementată și este de pă-

“În cinci ani, BCE vrea să aducă în piață moneda digitală (euro). Alte bănci sunt mai grăbite, chiar Banca Rusiei pregătea acest proiect, acum nu știu ce mai au de gând, dar și acolo se pregătea un asemenea proiect. Banca Chinei, proiectul lor este foarte avansat. Banca Japoniei, de asemenea”, ne-a precizat Adrian Vasilescu, consultant de strategie în cadrul Băncii Naționale a României.

rere că există un semn de întrebare cu privire la viitorul criptomonedelor.

“Sistemul, deocamdată, este extrem de liber, nu există niciun control și pot fi lesne tranzacționate sume chiar pentru terorism și pentru droguri. Nu există niciun control aici și nu va putea să rămână așa. (...) Încă există un semn de întrebare dacă vor mai avea viitor, aceste așa-zise criptoactive. Este posibil să nu aibă viitor mai ales în condițiile

în care băncile centrale vor ieși cu monede digitale”, subliniază Adrian Vasilescu.

În opinia sa, România este încă o țară a numerarului.

“Avem o legătură foarte intimă și strictă cu numerarul, în România. Procentul de numerar în totalul masei monetare, în România, este mai mare decât în multe alte țări. Dar cred că ne vom alinia și noi, până la urmă, în con-

dițiile în care va ajunge să circule această monedă digitală. Poate în acel moment vom fi în zona euro, dar în momentul de față numerarul rămâne într-un procentaj destul de mare în România”, arată acesta.

Vasilescu ne-a mai precizat că există o direcție în Banca Națională care se ocupă de piețele crypto și face studii, în paralel și în concordanță cu cele derulate de Banca Centrală Europeană. ■

Aspecte selective privind criptomonedele, tehnologia blockchain și contractele inteligente

Având în vedere că numărul tranzacțiilor cu monede virtuale, precum și al deținătorilor de portofele digitale din România este în continuă creștere, considerăm că o prezentare a noțiunilor legate de tranzacțiile cu monede virtuale, tehnologia blockchain și încheierea contractelor inteligente ar fi utilă. Casa de avocatură Pavel, Mărgărit și Asociații vine cu explicații pe marginea acestor aspecte.

1. Ce este blockchainul?

Blockchainul este un tip specific de bază de date ce se diferențiază de o bază de date tipică prin felul în care sunt stocate informațiile. Această tehnologie permite transferul de criptomonede dintre două persoane fără a mai necesita o a treia persoană care să valideze o tranzacție. Blockchainurile stochează date în blocuri care sunt apoi înlănțuite, iar pe măsură ce se adaugă date suplimentare, acestea vor fi introduse într-un bloc nou legat fiind de blocul anterior. Această legătură dintre blocuri face din tehnologia blockchain un sistem de tranzacții complex care adună informații și prin care se pot adăuga și citi date, fără însă a putea fi șterse sau modificate. De asemenea, utilizarea unui blockchain elimină posibilitatea de copiere sau clonare a activelor digitale. Printr-un blockchain se asigură faptul că fiecare unitate de valoare este transferată doar o singură dată, neexistând riscul unei duble cheltuieli. Motivul principal pentru care blockchainul ar putea deveni în viitor o techno-

logie acceptată de majoritatea populației este faptul că tranzacțiile pot fi efectuate mult mai rapid și fără necesitatea intervenției unui intermediar.

2. Ce sunt criptomonedele?

Criptomonedele reprezintă o formă de monedă digitală sau virtuală, folosită ca mijloc de plată care funcționează în baza tehnologiei blockchain, prin intermediul căreia devin imune la contrafacere și prin care sunt protejate de algoritmi de criptare puternici. Pe piață actuală se regăsesc mii de criptomonede, pe primele două locuri fiind Bitcoin și Ethereum. Blocurile create cu ajutorul tehnologiei blockchain înregistrează detaliile fiecărei tranzacții cu criptomonede, deținătorii de portofele digitale putând afla în orice moment numărul criptomonedelor deținute. Printre avantajele monedelor virtuale se numără faptul că pentru transmiterea unei valori de la o persoană la alta nu este necesar un intermediar, iar transferul acestora se face rapid și oriunde în lume. De asemenea, istoricul tranzacțiilor se salvează într-un registru descentralizat, fără a putea fi modificate.

3. Ce sunt contractele inteligente?

Contractele inteligente reprezintă o versiune digitală a contractelor tradiționale și sunt stocate într-o rețea de tip blockchain. Acesta reprezintă un mijloc eficient pentru gestionarea activelor fără a avea nevoie de intermediari. De asemenea, stocarea contractelor pe un blockchain oferă și alte avantaje importante, cum ar fi securitatea datelor, execuția rapidă a tranzacțiilor, lipsa comisioanelor percepute pentru efectuarea tranzacțiilor, precum și diminuarea considerabilă a erorilor în cazul tranzacțiilor care de multe ori sunt rezultatul factorului uman. În practică, contractele inteligente sunt întâlnite în domeniul asigurărilor (asigurările încheiate în baza unui contract inteligent), domeniul bancar (împrumuturi bancare) sau pentru plata unui produs (de exemplu, prin firmele de curierat).

INTERVIU

“În România există peste un milion de investitori în criptomonedes”

(Interviu cu George Rotariu, CEO Bitcoin România)

- “În fiecare an există o creștere a interesului pentru această piață, a numărului de oameni care investesc într-un proiect crypto”
- “Reglementarea pieței crypto trebuie făcută în mod corect, astfel încât industria și investitorii să prospere”
- “Investițiile în NFT-uri sunt foarte riscante, cel puțin în această perioadă”

Criptomonedele au continuat să fie în atenția investitorilor și a traderilor în ultima perioadă, iar fiecare an aduce o creștere a interesului pentru această piață și o creștere a numărului de oameni care investesc în proiecte crypto, spune George Rotariu, CEO-ul Bitcoin România, cel mai mare exchange crypto din țara noastră. Acesta este de părere că reglementarea pieței crypto se va face astfel încât industria și investitorii să prospere, iar o reglementare adecvată și un cadru legislativ mai clar ar atrage în mod evident mai multe persoane către acest tip de investiții. George Rotariu ne-a acordat un interviu în care ne-a vorbit despre interesul în creștere al oamenilor pentru monedele virtuale, despre reglementarea pieței crypto, precum și despre elementele la care trebuie să fie atenți investitorii când aleg să facă plasamente în această piață.

Reporter: Ce dă valoare unei criptomonede și care este distincția dintre o investiție crypto bună și una, dacă nu proastă, să zicem neinspirată? Cum poate alege un investitor criptomoneda “potrivită” pentru o investiție?

George Rotariu: Sunt foarte mulți factori care trebuie luați în calcul. Dacă începem cu Bitcoin, ca prim exemplu, Bitcoin-ul este valoros în primul rând datorită faptului că este un sistem descentralizat, este primul blockchain, are o infrastructură globală - adică odată ce ai investit în Bitcoin și deții criptomoneda o poți vinde oriunde în lume, există infrastructură pentru a cumpăra și a vinde Bitcoin în toate țările din lume. Acest lucru, de asemenea, generează o cerere de cumpărare la nivel global. Fiind o piață liberă, valoarea Bitcoin a crescut atât de mult - de la sub un dolar până la valoarea de maxim istoric de 68.000 de dolari și 39.000-40.000 în momentul acesta - datorită cererii în continuă creștere. Cererea, vizavi de ofertă, a fost mai mare și astfel a dus la aceste creșteri. Sistemul descentralizat al Bitcoin înseamnă că nu este controlat de nimeni, există un număr limitat de Bitcoin care va exista pe piață - 21.000.000 de unități, un număr destul de mic zic eu raportându-ne la o piață globală - și atunci asta îi dă valoare. Pentru alte criptomonede există alți factori care contează. Sunt proiecte construite de anumite echipe, de anumiți oameni care au avut realizări tehnice și antreprenoriale anterior, echipe de oameni serioși care își propun proiecte ce pot fi de folos anumitor comunități și - de ce

nu - întregii lumi, proiecte care pot schimba sisteme și pot ajuta chiar și guverne. Iar în funcție de proiectele acestea noi care apar, care au în spate o criptomonedă, trebuie să ne documentăm foarte bine înainte să facem o investiție: să vedem care este echipa din spatele proiectului și ce își propune proiectul, dacă considerăm că acest proiect va rămâne pe termen lung și dacă va fi un proiect ce va prinde cum este Elrond, criptomoneda românească. Aceasta își propune să devină noul Ethereum. Au o tehnologie similară și se pot construi alte proiecte pe blockchain-ul lor, iar oamenii au văzut potențial în această tehnologie și au investit. Știm foarte bine că au ajuns la un moment dat să aibă o capitalizare de piață de circa 5 miliarde (de dolari) și au plecat de la câteva zeci de milioane. Este clar că a fost un proiect care a fost apreciat de întreaga lume crypto și oamenii au investit în el.

Reporter: În ultima perioadă am avut o evoluție mai volatilă a cotațiilor criptomonedelor - știm că avem volatilitate în această piață, există perioade de creștere și scăderi abrupte -, dar care au fost factorii din spatele acestei evoluții volatile din ultimele luni?

George Rotariu: În ultima perioadă se resimt inclusiv aceste tensiuni la nivel mondial, vedem cu toții situația dintre Rusia și Ucraina. Există și foarte multă speculație în momentul acesta, este posibil și ca oamenii, anticipând un anumit rezultat să își vândă investițiile în criptomonede pentru a-și ține banii pe fiat. Desigur, se poate întâmpla și opusul. Când au mai fost probleme de tip guverna-

mental sau de ordin financiar-bancar Bitcoin a crescut foarte mult. Dacă situația va degenera și va ajunge într-un punct mai critic Bitcoin ar putea să crească în ideea în care va fi un loc de refugiu pentru oamenii care de exemplu au bani în bănci în momentul acesta. Deci contează foarte mult și ce se întâmplă la nivel global din punct de vedere financiar.

Reporter: Care este pulsul pieței în ultima vreme, după această perioadă de volatilitate și creșterea enormă din ultimii ani? Există un interes mai mare sau mai mic al oamenilor în raport cu criptomonedele, oamenii așteaptă să se ieftinească anumite criptomonede?

George Rotariu: Din punctul meu de vedere, în fiecare an există o creștere a interesului, a numărului de oameni care investesc într-un proiect crypto și atunci eu nu văd de ce acest trend s-ar schimba în următorii cinci ani. Încă suntem, procentual vorbind, la un număr foarte mic comparativ cu potențialul numărului de investitori. Încă sunt foarte mulți investitori și oameni de afaceri care nu sunt convinși și încă nu s-au docu-

mentat suficient astfel încât să înceapă cu o primă investiție în crypto. Eu cred că piața crypto are un potențial mult mai mare decât cel arătat de valoarea totală a tuturor proiectelor crypto din momentul de față.

Reporter: Ce sfat ați da unui investitor nou în criptomonede? Nu ca o recomandare de investiție, ci un set de informații care considerați că trebuie avut în vedere de investitorii care abia descoperă această piață.

George Rotariu: Cum am spus la început, trebuie să ne documentăm foarte bine înainte să facem o investiție. Trebuie să fim de asemenea atenți prin ce platforme facem această investiție. S-au întâmplat, este adevărat, destul de multe lucruri negative pe această piață - inclusiv furturi de Bitcoin sau alte criptomonede din cauza neatenției investitorilor. O cunoștință a pățit așa ceva de curând: la sfatul unui “specialist” de pe un grup de Telegram și-a descărcat un portofel (digital) de pe Appstore, un portofel nou de Bitcoin, iar acest “specialist” i-a transmis un link prin care s-a conectat la portofelul lui de pe telefon și i-a dispărut o valoare destul de mare de Bitcoin. Deci oamenii trebuie să fie foarte atenți cu ce platforme lucrează, să nu urmeze sfaturile unor necunoscuți când își instalează diverse aplicații, să nu dea click pe link-uri necunoscute oferite de oameni pe care nu îi cunosc. Trebuie să fim foarte atenți când gestionăm criptomonede și atunci este bine să lucrăm cu o platformă în care avem încredere. De aici avem noi numărul mare de utilizatori, oamenii știu că ne pot suna oricând și ne pot întreba care sunt următorii pași pe care trebuie să îi facă. Noi suntem pe piață din 2014 și le oferim clienților această încredere. În schimb, alte platforme și alte portofele digitale descărcate de pe internet vin și cu anumite riscuri. (...) Deci le recomand să investească prin platforme de încredere, prin oameni de încredere, să nu transfere niciodată crypto către persoane pe care nu le cunosc, să se documenteze foarte-foarte bine înainte să facă o investiție - tot ceea ce înseamnă echipa din spatele proiectului, alte proiecte realizate de aceeași oameni, dacă proiectul este viabil pe termen lung - și bineînțeles să nu investească niciodată mai mult decât își permit să

piardă. Sunt destui investitori care pun presiune pe ei prin investiții mai mari decât își pot permite. Sunt multe fluctuații pe termen scurt, iar în momentul în care investești o sumă care pune presiune pe tine poți să iei decizii foarte proaste.

Reporter: Cum vedeți viitorul pieței crypto din perspectiva reglementării? Se tot vorbește de reglementare de foarte mult timp, în Statele Unite se încearcă trecerea spre taxare. Cum vedeți să se schimbe industria odată cu reglementarea?

George Rotariu: Eu cred că reglementarea va fi făcută în mod corect astfel încât industria să prospere. Sunt foarte mulți oameni care au investit deja în crypto și vor fi și mai mulți, cred eu, când industria va fi mai clar reglementată. Eu cel puțin solicit (în România) această reglementare încă din 2014, deci sunt mai bine de 7 ani. Din păcate ne mișcăm destul de greu. Sunt foarte mulți oameni care încă ezită să investească tocmai din cauza acestei hibe de pe zona de reglementare, însă, în același timp, sunt și oameni care înțeleg că durează mai mult în România decât în alte țări. Personal văd că în alte țări este deja reglementată piața, este clar că va deveni mainstream și atunci eu mă îndoiesc că piața va fi influențată negativ. Din contră, vor veni și investitori mai mari după ce va exista o reglementare și un cadru legislativ mai clar.

Reporter: În România care este stadiul reglementării? Se vorbea despre o lege a portofelelor digitale...

George Rotariu: Da, există acea directivă numărul 5 de anti-spălare a banilor care reglementează portofelele digitale și crypto-exchange-urile, la nivelul Uniunii Europene. A fost transpusă în legea din România însă deocamdată se lucrează la procedură, la cadrul procedural prin care noi, ca exchange, trebuie să ne licențiem. De asemenea, se lucrează la licențierea furnizorilor de portofele digitale. În acest stadiu suntem, așteptăm procedura prin care ne putem reglementa. Din punctul nostru de vedere am luat absolut toate măsurile, ne-am uitat la exchange-urile de afară, ne-am raportat și la bănci și avem de asemenea departament propriu de compliance în interiorul firmei. Am luat absolut toate măsurile care credem noi că ne-ar putea fi cerute în această procedură de licenție-

re și așteptăm cu nerăbdare să existe pașii clari și să ne putem licenția și să fim 100% reglementați. Credem că acest lucru va ajuta foarte mult și în relația cu băncile care au fost tot timpul mai reticente și principala lor scuză a fost faptul că este un domeniu nereglementat.

Reporter: Cam câți investitori în crypto estimați că sunt în România?

George Rotariu: Eu cred că suntem deja la nivelul milioanei de investitori. Nu am statistici exacte, dar mă bazez pe un număr de câteva sute de mii de clienți cu care noi deja am colaborat. Sunt convinși că sunt peste 1 milion de investitori (în crypto) în România.

Reporter: Cum vedeți piața emergentă NFT (Non Fungible Token) din România și de la nivel global? Avem mai multe aplicații, discutăm de muzică și mai ales de artă. Considerați că există un rol și aplicații în lumea reală pentru NFT-uri?

George Rotariu: Este clar că lumea reală începe să se schimbe, după cum vedem cu toții. Totul se digitalizează, mult mai mult din timpul nostru și din activitatea noastră se deducă spațiului online. Noile generații vor aprecia diferit arta, iar asta înseamnă că arta digitală va deveni din ce în ce mai apreciată. În acest context NFT-urile sunt în mod clar de viitor. În momentul acesta nu înțeleg de ce există totuși acele valori (imense) cu care se vând anumite poze sau video-uri, nu înțeleg acele investiții și acele valori care pentru mine sunt puțin ireale. (...) Cred că este prea devreme să se ajungă la astfel de valori, dar cu siguranță că în viitor vor exista market-place-uri - și deja se vând terenuri în Metaverse și în spațiul digital - și atunci chiar vor avea sens acele valori. Deocamdată mie mi se pare devreme și cred că investițiile în NFT-uri sunt foarte riscante, cel puțin în această perioadă. Este o tehnologie foarte bună pentru artiști care își pot valorifica mai bine munca și talentul lor. Lucrurile se îmbunătățesc din această perspectivă, inclusiv în industria muzicală nu va mai exista așa de multă piraterie și atunci artiștii vor avea de câștigat.

Reporter: Vă mulțumesc! ■

Realizare: Interviuul a fost realizat înainte de invazia Rusiei în Ucraina.

Bitcoin România a ajuns la o rețea de 71 de ATM-uri pentru criptomonede în țara noastră

George Rotariu ne-a mai spus că Bitcoin România a ajuns la o rețea de 71 de ATM-uri pentru criptomonede în țara noastră, din care 40 sunt amplasate în București și zonele limitrofe Capitalei. Prin acestea, investitorii pot cumpăra și vinde până la 10 criptomonede diferite de la un punct fizic.

“Avem acum 71 de ATM-uri în toată țara și este un număr important. Este clar că această infrastructură crypto crește și în România și la nivel global și atunci accesul către criptomonede devine mai facil, atât intrarea pe piața crypto cât și ieșirea devin mai facile”, a spus Rotariu.

Numărul ATM-urilor crypto a crescut exponențial în ultimii câțiva ani, România fiind una din țările cu cea mai dezvoltată rețea de crypto ATM-uri din lume. Potrivit datelor citate de Coin ATM Radar, în iulie 2021 erau circa 23.000 de ATM-uri pentru criptomonede la nivel mondial, acestea fiind plasate în 74 de țări de glob. ■

BITCOIN ROMANIA

VINO PE
PLATFORMA
NOASTRĂ
DE TRADING!

pro.bitcoinromania.ro

Cumpără BTC, ETH
și alte criptomonedes
direct de la ATM!

cryptoatm.ro

COMPANII

“Regândim și redefinim întreaga experiență a banilor, a activelor, a titlurilor de proprietate”

(Interviu cu Benjamin Mincu, directorul general al Elrond România)

● “Valoarea unei criptomonede vine dintr-o combinație de trei elemente: utilitate, potențial, social” ● “Tehnologia blockchain se află într-un punct de inflexiune care deschide orizontul unor oportunități incredibile - în următorii ani vom vedea cea mai rapidă transformare financiară” ● “Construim un nou sistem unde atât cei care plătesc, cât și cei care încasează vor câștiga un procent din fiecare tranzacție, în loc să îl plătească” ● “Ne așteptăm ca anul 2022 să fie anul în care NFT-urile vor avea o expansiune incredibilă”

Elrond România folosește internetul pe post de canal global de distribuție într-un efort de a regândi și redefini întreaga experiență a banilor, a activelor, a titlurilor de proprietate, făcându-le accesibile tuturor în cel mai simplu și rapid mod, ne-a declarat Benjamin Mincu, fondatorul și directorul general al Elrond Network România. Potrivit acestuia, valoarea unei criptomonede provine dintr-o combinație de factori, iar în acest moment tehnologia block-chain se află într-un punct de inflexiune care va deschide orizontul unor oportunități foarte mari pentru concretizarea unei transformări financiare. Mincu este de părere că 2022 va fi anul care în care piața NFT-urilor va înregistra o expansiune foarte mare, după ce în 2021 vânzările de NFT-uri au depășit valoarea de 20 de miliarde de dolari. Până acum, prin rețeaua Elrond au fost create peste 300.000 de NFT-uri. “Recent, Elrond a achiziționat Utrust, un procesator de plăți care permite oricui să accepte plăți în criptomonede, care apoi sunt convertite în monede suverane fiat, la un cost total mai mic decât se plătește astăzi la procesatorii de plăți cu cardul sau transferuri bancare. Cu tehnologia Utrust construim un nou sistem, unde atât cei care plătesc, cât și cei care încasează vor câștiga un procent din fiecare tranzacție, în loc să îl plătească”, ne-a declarat Benjamin Mincu. Acesta a mai precizat că Elrond pregătește lansarea propriului marketplace de NFT-uri și extinderea la nivel internațional. Totodată, Mincu a precizat că, în curând, investitorii vor putea accesa împrumuturi avantajoase bazate pe cantitatea de criptomonede deținută.

Reporter: Ce dă valoare unei criptomonede și care considerați că este distincția dintre o investiție crypto bună și una, dacă nu proastă, neinspirată?

Benjamin Mincu: Valoarea unei criptomonede poate veni dintr-o combinație de trei elemente: utilitate, potențial, social. Monedele cu utilitate sunt folosite în economii digitale unde acestea sunt necesare pentru a accesa anumite servicii sau funcționalități. EGLD (sistemul de criptomonedă lansat de Elrond România – n.r.), de exemplu, este necesar pentru plata tranzacțiilor pe Elrond Network și MEX pentru a participa pe platforma Maiar Exchange. Monedele cu potențial sunt asociate proiectelor aflate la început de drum, care construiesc infrastructură și aplicații care sunt necesare sau dorite, și care vor avea ulterior utilitate. Un exemplu este RIDE de la holioride, dezvoltatorul de experiențe virtuale pentru automotive, care promite să transforme radical experiența pasagerilor ai mijloacelor de transport. Monedele sociale se bazează pe abilitatea creatorilor de a capta imaginația audienței prin conținut amuzant, idealuri comune sau alte astfel de elemente imateriale, la care comunitățile de pe internet aderă în principal prin intermediul platformelor de socializare. Un exemplu aici este Dogecoin, o monedă care are ca simbol un câțel și a fost pornită ca o glumă, însă ul-

terior a captat inclusiv atenția lui Elon Musk.

Criptomonedele pot avea toate aceste dimensiuni și este important pentru investitori să studieze temeinic înainte de a investi pentru a înțelege dacă problemele rezolvate de un anumit proiect sunt reale și dacă echipa din spatele proiectului are capacitatea de a executa ce și-a propus, pentru a crește șansele ca investiția lor să fie una bună.

Reporter: De ce ar investi cineva într-o criptomonedă sau o rețea care are ca underlying o criptomonedă, pe lângă căutarea unui randament superior inflației sau altor randamente oferite de diverse instrumente de economisire?

Benjamin Mincu: Este esențial să înțelegem că tehnologia blockchain se află într-un punct de inflexiune care deschide orizontul unei oportunități incredibile cu efecte pe termen lung și care va impacta multe generații de-acum înainte. Noi credem că în următorii ani vom vedea cea mai rapidă transformare financiară - de la tehnologia tradițională veche și neperformanta la tehnologia blockchain de ultima oră care permite tranzacții la viteză și scara internetului.

Elrond a înțeles nevoia unei revoluții economice globale și a construit această tehnologie de la zero, aducând o îmbunătățire de 1.000 de ori în capacitate de procesare, viteza de execuție și cost raportat la orice alt sistem financiar existent

pe piață la ora actuală. Practic, cu 1\$ prin blockchain-ul Elrond se pot realiza 1.000 de tranzacții cu o capacitate de a procesa mai mult de 15.000 tranzacții pe secundă.

Astfel ne stă în față o piață de milioane de dolari care prin implementarea tehnologiei blockchain se poate multiplica de 10 sau de 100 ori, iar efectul asupra economiei mondiale va fi fulminant. Folosind internetul ca și canal de distribuție global regândim și redefinim practic întreaga experiență a banilor, a activelor, a titlurilor de proprietate făcându-le accesibile tuturor în cel mai simplu și rapid mod cu putință, iar asta va duce în final la schimbarea și îmbunătățirea semnificativă a vieților noastre.

Reporter: Cu ce este diferită rețeaua/criptomoneda Elrond de restul celor de pe piață? De ce ar investi cineva în Elrond și nu în alte criptomonede?

Benjamin Mincu: Elrond a pus de la bun început accentul pe dezvoltarea tehnologiei care stă în spatele monedei eGold și nu pe latura financiară/investițională, care desigur că poate aduce beneficii. Recomandăm investitorilor să facă acest demers educațional și informațional ce le va oferi șansa să înțeleagă elementele cheie care pot sta la baza unei investiții.

Elrond construiește fundația unei noi economii care va fi deschisă oricui, de oriunde. Tehnologia ce stă la baza Elrond rezolvă una dintre problemele fundamentale ale rețelelor blockchain: performanța. Dacă Bitcoin și Ethereum nu pot procesa decât 7-15 tranzacții pe secundă, Elrond procesează astăzi 15.000 și poate imediat să crească dincolo de 100.000 de tranzacții pe secundă, dacă este astfel de cerere.

Prin aplicația Maiar, punem la dispoziția următorului miliard de oameni abilitatea de a fi în Web3 și spațiul crypto în doar câteva secunde, folosind telefonul mobil.

Maiar Exchange este o piață descentralizată pentru active digitale care a depășit imediat după lansare o valoare totală de peste 1 miliard de dolari, și care este în continuă dezvoltare.

Recent, Elrond a achiziționat Utrust, un procesator de plăți care permite oricui să accepte plăți în criptomonede, care apoi sunt convertite în monede suverane fiat, la un cost total mai mic decât se plătește astăzi la procesatorii de plăți cu cardul sau transferuri bancare.

Cu tehnologia Utrust construim un nou sistem, unde atât cei care plătesc cât și cei care încasează vor câștiga un procent din fiecare tranzacție, în loc să îl plătească.

Elrond lucrează și la alte elemente care vor conferi ecosistemului valoare adăugată și va oferi premisele de dezvoltare într-un ritm accelerat pe termen scurt, mediu și lung.

Reporter: Ce sfat ați da unui investitor în Elrond?

Benjamin Mincu: Ceea ce definește cu adevărat un investitor smart este mind-setul acestuia. Capacitatea de a-și forma și disciplina gândirea în așa fel încât orice s-ar întâmpla în economie să rămână rațional și stabil în deciziile luate. Investitorul smart își setează obiectivele pe termen lung și își formează corect așteptările în raport cu evoluția proiectului. Piața criptomonedelor aduce după ea o volatilitate ridicată și tocmai de aceea este extrem de important ca investitorul să nu se lase influențat de potențialele schimbări rapide ale prețului.

Investitorul matur știe că proiectele care vor construi și vor continua să construiască indiferent de circumstanțe, vor continua să performeze. Proiectele care dezvoltă tehnologii inovatoare și use-case-uri ce deschid calea spre adopție își vor spune cuvântul mai devreme sau mai târziu, iar asta se va reflecta și în preț la momentul potrivit. Dar investitorul matur înțelege că nu acesta ar trebui să fie focusul, de aceea el își păstrează planul stabilit inițial și nu se lăsa influențat de oscilații temporare, păstrându-și mentalitatea unui investitor pe termen lung, mentalitatea care-l va face într-un final să devină un investitor de succes.

Reporter: Cum vedeți viitorul acestei rețele pe care ați creat-o și unde estimați că veți ajunge să zicem în următorii 10 ani? Care este business-plan-ul Elrond Network pentru următorii 10 ani?

Benjamin Mincu: Scopul Elrond a fost să construiască un sistem financiar transparent, accesibil tuturor la nivel global, cu funcționalități intuitive și performanțe la scara internetului. Peste 1,3 milioane de conturi au fost create până în acest moment și peste 35 milioane tranzacții au fost realizate pe block-chainul Elrond. Peste 300 startup-uri dezvoltă în acest moment proiecte inovatoare pentru ecosistemul Elrond și toate acestea au dus la creșterea unui proiect de suflut cu o comunitate vibrantă de peste 500 mii de oameni din întreaga lume. Am devenit primul block-chain european cu amprentă negativă de carbon. Toate acestea în nici 2 ani de la lansarea rețelei pe piață.

Aplicația noastră de plăți digitale Maiar, exchange-ul descentralizat Maiar Exchange, incubatorul de proiecte inovatoare Maiar Launchpad sunt doar câteva din instrumentele cele mai puternice care au propulsat ecosistemul Elrond în punctul în care se află astăzi.

În următorii 10 ani ne vom concentra tot mai mult pe componentele care vor aduce adopția la un cu totul alt nivel.

Modulele DeFi Lending & Synthetics în care oamenii vor putea accesa împrumuturi avantajoase bazate pe cantitatea de eGold deținută, partea de Gaming & Earning corelată cu lansarea Marketplace-ului nostru de NFT-uri, planurile de extindere internațională prin locații strategice de dezvoltare

a ecosistemului Elrond sunt doar câteva din piesele care vor contribui la expansiunea noii economii mondiale create de Elrond.

Reporter: Cum caracterizați piața NFT, atât la noi, cât și în afara țării? Pare un fenomen apărut din excesul de lichiditate din lume, dar considerați că există un rol și aplicații în lumea reală pentru NFT-uri?

Benjamin Mincu: Una din cele mai semnificative contribuții pe care tehnologia blockchain a adus-o internetului a fost să faciliteze transferul de asset-uri digitale în cel mai simplu și creativ mod cu putință. Arta și entertainmentul joacă un rol major în acest domeniu și numai în anul 2021 vânzările de NFT-uri au depășit 20 miliarde de dolari. Mai mult de 300.000 NFT-uri au fost “mintate” până acum pe rețeaua Elrond și mai mult de 200 de proiecte au generat volume de zeci de mii de eGold pe zi.

Datorită proprietăților unice ale rețelei Elrond, care oferă transferuri extrem de ieftine între utilizatori, ecosistemul NFT-urilor a cunoscut o creștere fulminantă în ultimele luni și ne așteptăm ca anul 2022 să fie anul în care NFT-urile vor avea o expansiune incredibilă. Odată cu lansarea propriului Marketplace acest univers va căpăta noi valențe prin prezența unora din cei mai consacrați artiști, actori, muzicieni și sportivi de renume mondial.

Combinația unică dintre tehnologia pe care Elrond a construit-o și simplitatea elegantă a aplicației noastre Maiar a făcut ca NFT-urile să fie ușor de creat și transferat pe rețeaua noastră, deschizând calea către un univers creativ nemaiîntâlnit și disponibil acum pentru oricine, oricând și oriunde s-ar afla.

Reporter: Vă mulțumesc! ■

Elrond a înțeles nevoia unei revoluții economice globale și a construit această tehnologie de la zero, aducând o îmbunătățire de 1.000 de ori în capacitate de procesare, viteza de execuție și cost raportat la orice alt sistem financiar existent pe piață la ora actuală. Practic, cu 1\$ prin blockchain-ul Elrond se pot realiza 1.000 de tranzacții cu o capacitate de a procesa mai mult de 15.000 tranzacții pe secundă".

PIATA

“Valoarea criptomonedelor depinde de viabilitatea generală și de dezvoltarea proiectului din spate”

(Interviu cu Radu Puiu, analist piețe financiare în cadrul XTB România)

- “Criptomonedele solide din punct de vedere al caracteristicilor fundamentale oferă șanse mai mari de reușită pe termen mai lung”
- “Deținătorii noi și pe termen scurt de criptomonede, dintre care o parte au cumpărat când prețul se afla la maxime, sunt în general principalii responsabili pentru vânzări, fiind afectați de factorul psihologic”
- “Majoritatea piețelor financiare s-au aflat într-un fenomen de bulă speculativă pe parcursul ultimilor doi ani, banii ieftini și capitalul suplimentar obținut de populație pompând evaluările”

Adoptarea la scară tot mai largă a criptomonedelor a fost unul dintre factorii care au stat la baza extinderii pieței crypto, iar intrarea tot mai multor investitori instituționali, de la bănci de investiții la companii cu renume din sectorul tehnologic, a reprezentat un vot de siguranță pentru micii investitori în cryptoactive, spune Radu Puiu, analist piețe financiare în cadrul XTB România. El a avut amabilitatea să ne acorde un amplu interviu despre elementele ce dau valoare criptomonedelor, evoluția recentă a pieței crypto, caracteristicile acesteia și perspectivele viitoare, precum și riscurile din spatele acestor active. “Există o diferență semnificativă între o criptomonedă «bună» din punct de vedere al caracteristicilor fundamentale și o investiție bună într-o criptomonedă. În acest sens,

trebuie stabilite de la început o strategie și o perspectivă de timp pe care va fi făcută investiția. Aceste două aspecte sunt extrem de importante pentru că deși moneda aleasă este solidă din punct de vedere al proiectului și al caracteristicilor de bază, alegerea unui moment nepotrivit de intrare în piață, cum ar fi când prețul se află la maxime istorice, poate duce la obținerea unor rezultate negative. Pe de altă parte, investiția într-o monedă cu perspective mai slabe, dar într-un scop speculativ, cu un orizont de deținere mai mic, poate să aducă randamente bune. Putem spune că monedele solide din punct de vedere al caracteristicilor fundamentale oferă șanse mai mari de reușită pe termen mai lung, întrucât, dacă proiectul și echipa din spate sunt serioase, vor continua procesul de dezvoltare și pot crea valoare pentru deținători”, ne-a declarat Radu Puiu.

Reporter: Cum poate alege un investitor criptomonedă potrivită pentru o investiție?

Radu Puiu: Dacă destul de multe persoane consideră că un bun este valoros, acesta devine valoros. Aceasta a fost modalitatea în care a fost acordată valoarea monedelor antice, iar acest lucru se aplică valorii operelor de artă. Prin urmare, percepția oamenilor cu privire la bunul respectiv îi oferă valoarea. Prețul dat al unui activ suport va depinde de caracteristicile pieței și, la fel ca multe valute ale băncilor centrale, fiecare token din spațiul crypto are caracteristici diferite pentru a preveni deprecierea și pentru a ajuta la menținerea valorii sale pe piață.

Criptomonedele își câștigă valoarea în funcție de amploarea implicării comunității. Totuși, având în vedere că majoritatea monedelor digitale de pe piață sunt emise de corporații private legate de o tehnologie de blockchain, unii factori de valoare crypto vor decurge din imaginea și eficiența acestor companii (cum ar fi viabilitatea proiectului și valoarea percepută).

Raritatea reprezintă natura finită a monedelor digitale. În scenariul perfect, cererea ar trebui să depășească oferta de monede, pentru a o face mai valoroasă. De exemplu, oferta finită de Bitcoin nu va depăși niciodată 21 de milioane de monede. Fiind cea mai populară criptomonedă de pe piață, Bitcoin se bucură astfel de o cerere mare și de o creștere a valorii. În încercarea de a alimenta creșterea valorii, unele valute aplică un mecanism de „ardere”, care distruge o parte din oferta de monede.

Orice valoare a criptomonedei depinde de viabilitatea generală și de progresul dezvoltării proiectului. Proiectele care continuă să se dezvolte, atingând un reper după altul, stabilesc parteneriate profitabile sau lansează software ușor de utilizat devin mai valoroase în ochii pieței. Toți aceștia sunt indicatori, contribuind în mare parte la sentimentul pozitiv din jurul proiectului și influențând valoarea criptomonedei.

Există o diferență semnificativă între o criptomonedă „bună” din punct de vedere al caracteristicilor fundamentale și o investiție bună într-o criptomonedă. În acest sens, trebuie stabilite de la început o strategie și o perspectivă de timp pe care va fi făcută investiția. Aceste două aspecte sunt extrem de importante pentru că deși moneda aleasă este solidă din punct de vedere al caracteristicilor de bază, alegerea unui moment nepotrivit de intrare în piață, cum ar fi când prețul se află la maxime istorice, poate duce la obținerea unor rezultate negative. Pe de altă parte, investiția într-o monedă cu perspective mai slabe, dar într-un scop speculativ, cu un orizont de deținere

mai mic, poate să aducă randamente bune. În concluzie, putem spune că monedele solide din punct de vedere al caracteristicilor fundamentale oferă șanse mai mari de reușită pe termen mai lung, întrucât, dacă proiectul și echipa din spate sunt serioase, vor continua procesul de dezvoltare și pot crea valoare pentru deținători.

Reporter: Din luna noiembrie 2021 și până la mijlocul lunii februarie, criptomonedele în general și Bitcoin în special au avut o evoluție în mare parte descendentă, după ce în 2020 au revenit pe radarul investitorilor. Care credeți că sunt principalele motive care au stat la baza acestei dinamici?

Radu Puiu: Bitcoin este principalul motor al pieței monedelor virtuale, direcția sa de evoluție dictând mișcarea majorității monedelor din piață datorită dominanței sale și a capitalizării foarte ridicate. Acest aspect este extrem de important întrucât, deși Bitcoin a fost denumit în numeroase rânduri „aur digital” și a fost comparat cu metalul prețios, evoluția sa a fost corelată în mare parte cu active riscante, în special cu indicii bursieri precum S&P 500. Această caracteristică ne ajută să identificăm mai ușor factorii care au stat la baza scăderii Bitcoin și, ulterior, a pieței de criptomonede din ultimele luni. Cel mai important este legat de Rezerva Federală (a Statelor Unite). Instituția intenționează să retragă stimulentele de pe piață, motiv pentru care activele riscante la nivel global au avut de suferit. Odată cu intențiile Fed, dinamica similară a criptomonedelor și a acțiunilor sugerează că cele două clase de active au început să marcheze evoluții similare. Acest lucru este confirmat de datele prezentate de compania IntoTheBlock conform cărora corelația dintre Bitcoin și acțiunile din SUA a atins recent un record de peste 0,75. Această corelație pozitivă ridică următoarea idee în care Bitcoin va continua să urmeze direcția de evoluție a indicilor din SUA.

Reporter: Există vreo diferență sau asemănare între factorii din spatele scăderii de acum a Bitcoin (sau a altor monede virtuale) și scăderile anterioare care au precedat însă apoi noi recorduri? De asemenea, există anumite părereri conform cărora piața crypto reprezintă o bulă financiară care a început să răsuflă odată cu semnalele băncilor centrale de reducere a lichidităților din economia financiară. Desigur, există și opinii ce scot în evidență caracteristicile și viitoarea utilitate a acestor criptoactive (plăți, raritate, adopție de exemplu de către state). Care este părerea dumneavoastră, a început spargerea acestei aparente bule financiare sau discutăm doar de o corecție a unei piețe unde underlying-ul începe să fie

fluentează întregul comportament investițional, indiferent de natura instrumentului, fie că ne referim la acțiuni, imobiliare sau materii prime. Un mediu favorabil pentru investiții va fi benefic în comparație cu un mediu restrictiv. O politică monetară relaxată presupune rate scăzute de dobândă și un nivel ridicat de lichiditate a piețelor, pe scurt „bani ieftini”. Acest context este favorabil în principal investitorilor instituționali, care pot profita de dobânzile scăzute pentru a obține randamente importante. În plus, într-un mediu în care dobânzile sunt scăzute, populația tinde să se orienteze către consum și investiții în detrimentul economisirii, dobânzile oferite de depozitele bancare nefiind atractive. În ultimii ani, dobânzile s-au aflat la minime istorice, în anumite regiuni atingând chiar valori negative, prin urmare consumatorul „plătea” banca pentru a-i păstra economiile. Acest context a coincis cu apariția și extinderea platformelor de tranzacționare care au devenit „tot mai prietenoase” cu micii investitori, atât prin interfață cât și prin cerințele de capital. Astfel, investițiile au devenit o alternativă mult mai populară în rândul populației iar numărul investitorilor de retail a crescut exponențial. Pe măsură ce gama de instrumente disponibile pentru investiții s-a extins, micii investitori au reușit să investească atât în acțiuni cât și în monede virtuale. Prin urmare, putem spune că întreaga piață financiară a beneficiat de acest mix, fiind un fel de „furtună perfectă” care a înglobat aspecte favorabile de care au beneficiat atât companiile, ale căror capitalizări de piață au atins recorduri absolute, cât și criptomonedele, care au devenit tot mai numeroase și familiare micilor investitori. În plus, capitalul provenit din stimulente care a fost oferit populației sub formă de ajutor în contextul pandemiei a contribuit la alimentarea „boom-ului” din piața monedelor digitale pe care l-am văzut în ultimii ani.

Dacă analizăm evoluția din trecut a piețelor de capital, observăm că acțiunile de creștere, precum companiile de tehnologie, au fost sectorul cu cele mai slabe performanțe în cele trei luni dinaintea și de după prima majorare de dobândă dintr-un ciclu. Având în vedere corelația puternică actuală dintre Bitcoin și acțiunile de creștere, pare că va fi destul de greu pentru Bitcoin să crească, cel puțin în primele trei luni de la prima creștere a ratei, care este

asteptată să fie anunțată în martie. Prin urmare, viitorul apropiat nu cred că sună tocmai bine pentru monedele digitale, dar, pe termen lung, proiectele mari și care au fundamente puternice ar putea să reprezinte investiții interesante, în special în contextul unei inflații foarte ridicate. În plus, spectrul reglementărilor viitoare i-ar putea speria pe investitori deoarece administrația Biden este așteptată să lanseze o strategie federală privind acest sector în viitorul apropiat.

Reporter: Anumite criptomonede au fost adoptate în portofoliul investițional de anumiți investitori majori cu ținte de preț foarte ridicate. Vedeți interesul pentru această piață să crească în continuare în următorii ani? De asemenea, ce considerați că a dus la această creștere imensă a pieței, de-a lungul timpului?

Radu Puiu: Adoptarea la scară tot mai largă a monedelor digitale a fost unul dintre factorii care au stat la baza extinderii acestei piețe dar și a creșterilor puternice. Intrarea tot mai multor investitori instituționali, de la bănci de investiții la companii cu renume din sectorul tehnologic, a reprezentat un vot de siguranță pentru micii investitori, fiind considerată o validare a utilității sau importanței aceluia instrument. Pe de altă parte, trebuie subliniat că majoritatea companiilor mari s-au orientat către cele mai mari monede și cele mai cunoscute, alegerea principală fiind Bitcoin. Prin urmare prezența acestor jucători mari nu a confirmat utilitatea sau interesul pentru întregul spațiu crypto. Este posibil ca o mare parte din proiectele actuale să dispară sau să nu mai fie relevante peste 10 ani, dar o parte dintre acestea, cele mai stabile și care oferă cele mai multe avantaje investitorilor au șanse reale să se mențină și chiar să evolueze. Investitorii sunt tot timpul în căutare de noi oportunități care să ofere randamente superioare instrumentelor deja disponibile în piețe. În plus, noile tehnologii sunt atractive și pot oferi atuuri majore în cazul în care ești prezent în piață „la început de drum”. Aderarea marilor companii a deschis drumul către o adopție la o scară mai largă și în rândul investitorilor de retail, care au impulsionat semnificativ piața, dar care par să fi stat și la baza corecțiilor recente. Wall Street Journal a raportat că în special investitorii de retail au alimentat scăderea prețurilor criptomonedelor după atingerea unor maxi-

me istorice în ultimele luni ale anului 2021. Volumul transferurilor mai mici a scăzut cu peste 40% între primul și al patrulea trimestru al anului trecut. De asemenea, MarketWatch a observat că deținătorii noi și pe termen scurt, dintre care o parte au cumpărat criptomonede când prețul se afla la maxime, sunt principalii responsabili pentru vânzări, fiind afectați de factorul psihologic.

Ce sfat ați da unui investitor în criptomonede în actualul context?

Radu Puiu: Consider că modul în care trebuie abordate investițiile în criptomonede este similar cu cel utilizat în investițiile clasice. În primul rând, cercetarea și informarea sunt foarte importante, având în vedere că este un domeniu nou, complex și puțin mai abstract, dar ținând cont și de lipsa componentei fizice (tangibile) este foarte important de înțeles în ce urmează să investești. Pe de altă parte, este important de văzut cine dezvoltă un anumit proiect și care sunt firmele/companiile care au interes să investească sau care deja susțin inițiativa. Acest aspect este important pentru a identifica instrumente de încredere și de a reduce riscul de înșelăciune în contextul lipsei de reglementare a pieței. În plus, procesul decizional ar trebui luat pe baza propriei analize și asumate, fără a asculta „recomandările” altor persoane, care pot avea sau nu interese ascunse.

Din punctul meu de vedere, investițiile în active digitale pot reprezenta un element extra în portofoliul investitorilor, dar cu anumite precizări. În primul rând ar trebui investite sume pe care să fii dispus să le pierzi și care să nu îți afecteze viața sau alte obiective personale. Piața este extrem de volatilă și au existat multe cazuri în care acest tip de active au fost folosite pentru a comite fraude sau pentru spălarea de bani. Unde există interes crescut și capital important întotdeauna vor exista și entități /persoane care vor încerca să profite de lipsa de experiență și de informații a celor ce nu vor „să piardă trenul” pentru a obține beneficii proprii. De obicei, dacă pare prea frumos să fie adevărat, atunci așa este și prudența este extrem de importantă în special când în joc este vorba despre bani.

Reporter: Vă mulțumesc! ■

Precizare: Interviuul a fost realizat înainte de invazia Rusiei în Ucraina și implicit înainte de majorarea de dobândă operată de Federal Reserve (Fed) la mijlocul lunii martie 2022.

ANALIZA

STEEN JAKOBSEN, CHIEF INVESTMENT OFFICER SAXO BANK:

“Am o alocare de 5% din portofoliu pentru activele crypto”

● “De ce o expunere de 5%? În primul rând opționalitatea: dacă am o expunere de 5% pierderea maximă este 5%, dar upside-ul este mult mai mare de atât”, explică Jakobsen ● Steen Jakobsen: “NFT-urile se bazează și ele pe blockchain și avem acum o migrație imensă din industria muzicală, dinspre aplicații precum Spotify, către NFT-uri care sunt deținute integral de către artist. Este interesantă schimbarea și economia schimbării care provine din această mișcare masivă”

Steen Jakobsen, directorul de investiții al băncii daneze Saxo Bank, are o expunere de 5% din portofoliu său “pentru 100 de ani” pe piața criptomonedelor. Acesta a precizat, în cadrul conferinței Forumul Investitorilor organizată în data de 15 februarie de către ziarul BURSA, că primul motiv pentru expunere este “opționalitatea”. De menționat că “portofoliul pentru 100 de ani” este unul diversificat, gândit pentru a reduce impactul inflației, cu următoarele alocări aproximative: acțiuni 35%, real-estate 20%, mărfuri și materii prime 20%, fixed income 15%, crypto 5% și volatilitate 5% (volatilitate în sens de hedge pe VIX).

Întrebat de către investitorul persoană fizică Ben Madadi dacă crede în criptomonedă ca investiție legitimă și dacă criptomonedele - “care par să-și fi pierdut din strălucire în ultima perioadă” - vor supraviețui ciclului de majorare al dobânzilor, Jakobsen a declarat: “Nu există pre-

zentare în ziua de azi fără să vorbesc despre crypto. Așa era cu aurul înainte, acum este crypto. Dar înțeleg întrebarea pentru că într-o lume plină de fluxuri și de schimbări mulți oameni se uită la crypto. Cu privire la crypto o să fiu clar: eu mai conduc un portofoliu strategic numit «Portofoliul pentru 100 de ani» care este un portofoliu de tip «family office» pe termen lung în care am o alocare de 5% pentru crypto. Ca să răspund la întrebare trebuie să spun de asemenea de ce am 5%: în primul rând opționalitatea. Dacă am o expunere de 5% pe crypto, pierderea maximă este 5% dar upside-ul este mult mai mare de atât. Asta numim noi, traderii, opționalitate. A doua parte a răspunsului, care este mai vagă, este că într-o lume cu bani fiat poți argumenta că cel puțin cele mai cunoscute criptomonedele pot să îndeplinească un rol de hedge. Dar cel mai important motiv pentru care am crypto este că eu cred că dacă te uiți la structura criptomonedelor, care se bazează pe blockchain, atunci vezi că blockchain este o tehnologie superioară. Imaginați-vă că toate licitațiile publice, toată colectarea de taxe și că toate

alegerile din România ar avea loc pe blockchain. Atunci, într-un singur «swipe», ai eradica toată corupția posibilă. Este cea mai mare unealtă singulară care poate să ajute în acest sens. Iar la nivel global: taxare globală, prețuri intercompanii pe blockchain, toate dovezile și informațiile disponibile pentru autoritățile de taxare, ar fi o lume «fain»”.

În industria muzicală de pe blockchain, artiștii rețin 90% din veniturile realizate

Potrivit directorului de investiții al Saxo Bank, problema este că aplicațiile blockchain-ului au fost foarte limitate până acum.

“În special pentru că guvernele și instituțiile guvernamentale nu s-au adaptat la tehnologie, dar ce vedem în spațiul blockchain este foarte interesant. Segmentele libere și care cresc cel mai rapid din societate astăzi sunt gamingul, muzica și artele. NFT-urile se bazează și ele pe blockchain. Deci acum ai o migrație

imensă din industria muzicală dinspre aplicații precum Spotify către NFT-uri care sunt deținute integral de către artist. Iar aici este interesantă schimbarea și economia schimbării care provine din această mișcare, care este masivă. Unii dintre cei mai mari artiști din lume s-au mutat de pe Spotify și își fac propriile NFT-uri pe blockchain pentru că ei rețin 90% din venituri. Acum, pe Spotify, 90% din venituri sunt împărțite între casa de producție și Spotify. Ce este super interesant pentru mine, în spațiul crypto, este că ai milioane dacă nu miliarde de oameni care în următorii ani pot fi mutați dintr-un format livestream de genul Spotify către o aplicație de t i p

blockchain care este lumea NFT-urilor. Dacă se întâmplă eu văd o bifurcație a pieței (și

a blockchain-ului) către utilizare comercială și utilizare speculativă. Problema cu crypto și critica crypto este în integralitate bazată pe utilizarea speculativă, dar eu mă concentrez pe blockchain și ca trader cu 100% volatilitate am nevoie de expunerea de 5% și soluția la volatilitate este rebalansarea lunară a portofoliului. Dacă crypto crește, vând, dacă crypto scade, cumpăr. Dar întotdeauna expunerea mea maximă este de 5% din total. Deci vreau opționalitatea, vreau (să dețin) clasa de active, vreau evoluția blockchain-ului dacă are loc chiar și doar 10% din ce am descris prin industriile de gaming, muzică și arte pe partea de NFT-uri”, a mai explicat directorul de investiții al Saxo Bank, Steen Jakobsen. ■

ADRIAN MITROI, PROFESOR DE FINANȚE COMPORTAMENTALE:

“Din punct de vedere investițional, criptomonedele sunt ca un levier”

Din punct de vedere investițional, criptomonedele sunt ca un levier, o opțiune «call» prin intermediul căreia un investitor cumpără expunere pe viitorul economiei financiare, consideră Adrian Mitroi, profesor de finanțe comportamentale. Acesta este de părere că tehnologia blockchain este o tehnologie a viitorului, dar token-urile care reprezintă tehnologia sunt doar derivate care adaugă levier investitorilor și nimic altceva.

Mitroi ne-a declarat: “Tehnologia din spatele majorității criptomonedelor este aceeași ca la Bitcoin, cu două distincții importante: există distincția dintre «proof of work» și «proof of stake», precum și distincția dintre criptomonedă și cryptoactive. Sunt două lucruri foarte importante, iar Bitcoin nu este niciuna din toate acestea. Parlamentul European a votat recent împotriva «proof of work». Ce înseamnă asta: criptomonedele sunt mari consumatori de energie și nu se mai încadrează cu noul trend, cu m u t a r e a

de la New Deal-ul european la securitatea energetică”.

Mitroi consideră că ordinul executiv al administrației Biden de săptămâna trecută ce privește dezvoltarea unei monede digitale americane suverane a arătat așteptarea pieței crypto de confirmare și validare din partea SUA.

“În ordin nu se vorbește despre criptomonedă, ci despre riscul general. Piața crypto inițial a luat de bună știrea, a crescut cu 7-8 procente, iar ulterior s-a corectat. Deci piața așteaptă cu disperare să vadă confirmări

de acolo, dar nu le-a primit pentru că acest ordin executiv era despre riscul sistemic pe care îl comportă în general tehnologia. Se vorbea (în ordin) despre leadership-ul american în activele digitale, în tehnologie, în competitivitate economică, de sistemul financiar global în care America joacă un rol major și vrea să joace în continuare, de protecția consumatorului și investitorului, stabilitate financiară, incluziune financiară... Și mai ales inovație responsabilă, mai consumă (energie) mai mult decât merită. (...) Este cu bătaie implicită. (...) A doua zi, când piața a citit printre rânduri la această «inovație responsabilă», și-a dat seama că nu este neapărat ceva favorabil. S-a lăsat practic calea deschisă băncilor centrale pentru e-monedă, care nu vor înlocui cash-ul ci vor fi complementare. (...) Societățile cu cash foarte puțin, cum este Suedia, sunt bine poziționate din punctul acesta de vedere”, a spus Adrian Mitroi.

Specialistul con-

sideră că, până acum, criptomonedele nu au livrat ce au promis, nici măcar în condiții dramatice.

“Asta era promisiunea. Contra inflației nu a livrat în acest an, depozitar de avere nu a fost și nici activ de fugă în caz de dezastru nu a fost. S-a văzut corelația nefastă cu toți indicii bursieri, inclusiv cu cei din Asia, unde marți noapte am avut o ședință extrem de roșie, cu -11%, la Hong Kong. Deci nu livrează nici măcar corelația negativă care ar fi fost benefică (portofoliului în perioade de aversune la risc). Din punct de vedere investițional, criptomonedele sunt ca un levier, o opțiune «call». Cumperi expunere mult mai mare pe viitorul financiar decât ai reuși să cumperi prin cash. Asta deși este doar un activ derivat. «Tehnologia viitorului» se referă la blockchain, ceea ce e cu totul altceva. Activul este doar un derivat, nu este nici monedă, ci doar un activ care îți adaugă levier, ție, ca investitor”, a explicat Mitroi.

Potrivit acestuia, o depreciere de -33% an/an a Bitcoin înseamnă că un investitor intrat pe maxime are nevoie de un randament de peste 50% ca să-și recupereze capitalul.

“Trebuie să-ți asumi risc suplimentar, semnificativ. Să faci o re-alocare de capital și nu văd un investitor să fie atât de dornic să-și alocate capitalul aici, mai ales într-o perioadă în care avem un recul”, arată Adrian Mitroi.

Acesta adaugă: “Și NFT-urile, pe Google Trends, nu mai

sunt atât de căutate pentru că nu au livrat când se aștepta lumea să livreze. Temerea că rușii vor încărcă și vor descărca s-a dovedit futilă pentru că nu este suficientă lichiditate de contrapartidă. În al doilea rând, americanii vor cu maximă seriozitate să patroneze aceste activități ilicite și forțează asta la modul foarte serios. Europeanii nici nu vor să mai audă de consumul exacerbat de energie”.

Mitroi consideră totuși că viitorul economiei financiare este al blockchain. Acesta arată însă că volatilitatea din piața crypto este un “extincto de avere economică”.

“Cel mai cert extincto de avere economică este volatilitatea și să faci ceea ce face toată lumea. Dacă vrei să pierzi cu certitudine bani, fă exact ce fac toți odată, atât la cumpărare cât și la vânzare. Iar volatilitatea adaugă la chestia aceasta. Nu este bună nici măcar pentru instituționali, care se laudă că fac bani din volatilitate dar nu... Volatilitatea, dacă a distrus un capital, la a doua tură are același risc. Raportul risc/randament este 2. (...) Tehnologia trebuie să fie ieftină, facilă și să livreze adevărată valoare. Nu doar să fie ieftină și să facă instantaneu tranzacții - asta poți să faci și cu un card. Dar trebuie să ofere, pe viitor, mai mult decât oferă acum. La momentul acesta oferă doar levier investițional, atât și nimic mai mult. Iar și mai deranjant este coeficientul de corelație, care crește exact în corecție”, a mai spus Adrian Mitroi.

Conform acestuia, trendul european este pentru asigurarea securității

energetice, iar asta înseamnă că Uniunea Europeană nu va fi foarte prietenoasă cu criptomonedele.

“Reglementatorii din România consideră că este un subiect sensibil. Tehnologia din spate nu trebuie însă amestecată cu criptomonedele”, mai arată Mitroi.

În ceea ce privește un viitor leu digital, Adrian Mitroi precizează că ideea este interesantă, însă mai este mult până să ajungem acolo.

“Ideea mi se pare interesantă, dar mă uit la gradul de financiarizare al societății, care este în recul. Sub 20% din PIB, aceasta este capitalizarea bursieră, unul din indicatorii favorizi ai lui Warren Buffet. Mă uit la toate acestea și ideea de incluziune financiară este bună, dar noi încă nu am coborât la extirparea bancnotelor care sunt scumpe, neigienice, nepractice și am văzut cum românii fug către bancnota de euro. Asta dovedește că trebuie să faci mai mulți pași, iar primul este cel către internet banking, pași mentali pe care nu îi face societatea în acest timp (scurt)”, a precizat Mitroi.

Acesta consideră că normal este ca un viitor leu digital să fie complementat cu bancnotele fizice, care vor trebui să funcționeze în continuare.

“Chiar și Suedia, care este cea mai fără cash societate, este încă reticentă și are o perioadă lungă de probă. Dar este potrivit să fii în lumea bună și nu poți să fii în lumea bună fără să încerci e-monedă. Este centralizată, este pe aceeași tehnologie, deci este firesc și normal având în vedere că inovația ne-a adus aici”, a conchis Mitroi. ■

INVESTITII PERSONALE

“Scăderea actuală a Bitcoin este o corecție, nu o piață «bear»”

(Interviu cu Simon Peters, analist eToro)

- “Când caută următoarea lor investiție în criptoactive, doi din cinci investitori de retail se uită la performanțele anterioare”
- “35% din investitorii de retail cercetează cazurile de utilizare a criptomonedei, iar 29% declară că sunt membri ai unei comunități de criptomonede”
- “Creșterea procentuală a prețului Bitcoin în dolari americani, de la înființare, depășește cu mult efectele negative ale inflației, în timp ce un dolar din 2009, deși are aceeași valoare nominală în prezent, are o putere de cumpărare mai mică”

Sondajul eToro Retail Investor Beat arată că, atunci când caută următoarea lor investiție în criptoactive, doi din cinci (39%) investitori de retail se uită la performanțele anterioare ale unui criptoactiv pentru a se orienta, în timp ce 35% din ei cercetează cazurile de utilizare a unei monede sau ale unui token, ne-a spus Simon Peters, analist în domeniul criptoactivelor la platforma de investiții eToro, care a avut amabilitatea să ne acorde un interviu. Analistul susține că scăderea actuală a Bitcoin este o corecție, nu o piață “bear”. Acesta a precizat că, în cazul piețelor “bear” anterioare ale Bitcoin, prețul a scăzut, în general, cu 80-90% față de maximul istoric, pe o perioadă mult mai lungă de timp, în timp ce, în cazul acestei recente scăderi de preț, la cel mai înalt nivel, a

fost de numai 51% față de maximul istoric - ceea ce o situează în jurul mediei, din cele aproximativ 16 scăderi majore pe care le-am văzut în prețul Bitcoin de la înființare. Simon Peters ne-a mai vorbit și despre criptoactive ca hedge la inflație, analistul explicând că, de la înființare, creșterea procentuală a prețului Bitcoin în dolari americani depășește cu mult efectele negative ale inflației, în timp ce u dolar din 2009, deși are aceeași valoare nominală în prezent, are o putere de cumpărare mai mică. “În timp ce piața criptoactivelor se maturizează, am putea asista la mai multe investiții în Bitcoin, pe măsură ce adoptarea și reglementarea se îmbunătățesc. Acest lucru ar putea împinge prețurile și mai sus în anii și deceniile următoare, ceea ce vine să întărească argumentul acoperirii împotriva inflației”, ne-a declarat Simon Peters.

Reporter: Ce credeți că oferă greutate unui activ crypto?

Simon Peters: Valoarea unui criptoactiv poate fi influențată de o serie de factori, cum ar fi cererea și oferta. Bitcoin este un exemplu excelent, deoarece este un criptoactiv cu o ofertă fixă - există doar 21 de milioane de unități care vor fi vreo dată în circulație. Prin urmare, pe măsură ce tot mai mulți Bitcoin sunt deținuți de investitori și nu sunt tranzacționați, numărul celor aflați în circulație se va reduce, ceea ce îi va face mai rari și, fără îndoială, va conduce la creșterea prețului acestora.

Rețeaua criptoactivelor - blockchain-ul său unic - poate ajuta, de asemenea, în ceea ce privește stabilirea prețului. Efectele de rețea - cu cât sunt mai mulți utilizatori în rețea și cu cât mai multe tranzacții au loc în rețea - cresc, în general, “valoarea” totală care circulă în rețea. Acest lucru, la rândul său, poate face ca moneda sau token-ul nativ al rețelei respective (de exemplu, în cazul rețelei Ethereum - ETH) să fie mai valoros, deoarece adoptarea de către comunitate va stimula cererea.

Înainte de a investi, investitorii trebuie să se documenteze. Știm din datele sondajului eToro Retail Investor Beat că, atunci când caută următoarea lor investiție în criptoactive, doi din cinci (39%) investitori de retail se uită la performanțele anterioare ale unui criptoactiv pentru a se orienta, în timp ce 35% din ei cercetează cazurile de utilizare a unei monede sau ale unui token.

În mod special, unul din trei (29%) investitori declară că sunt membri ai unei comunități de criptomonede în cadrul căreia discută cu alții despre avantajele unei monede sau ale unui token.

Atunci când caută informații despre criptoactive și proiecte specifice, unul din cinci (21%) investitori citește whitepaper-ul criptoactivului în care investește înainte de a cumpăra.

Reporter: Există opinii potrivit cărora piața crypto este într-o bulă financiară care a început să răsuflă odată cu semnalele băncilor centrale de reducere a lichidităților din economia financiară. Considerați că a început spargerea acestei bule financiare?

Simon Peters: Din punctul meu de vedere, scăderea actuală este o corecție, nu o piață “bear”. În cazul piețelor “bear” anterioare ale Bitcoin, prețul a scăzut, în ge-

neral, cu 80-90% față de maximul istoric, pe o perioadă mult mai lungă de timp, în timp ce, în cazul acestei recente scăderi de preț, la cel mai înalt nivel, a fost de numai 51% față de maximul istoric - ceea ce o situează în jurul mediei, din cele aproximativ 16 scăderi majore pe care le-am văzut în prețul Bitcoin de la înființare.

De asemenea, un alt motiv pentru care consider că nu ne aflăm într-o piață “bear” în acest moment este faptul că încă auzim vești pozitive în legătură cu adoptarea în continuare a criptoactivelor - cum ar fi faptul că BlackRock (cel mai mare manager de active din lume) ar putea oferi acces la tranzacționarea de criptoactive investitorilor instituționali precum și faptul ca am înregistrat niveluri record de finanțare prin capital de risc în proiecte crypto anul trecut.

În ceea ce privește comportamentele actuale, în acest moment, criptoactivele sunt în strânsă corelație cu piețele bursiere din SUA - care, după ce au atins recorduri maxime anul trecut, se corectează, de asemenea, pe măsură ce traderii și investitorii iau în calcul creșterea ratelor dobânzii și scăderea lichidității din economie de către Rezerva Federală.

Atunci când piețele americane se corectează, poate fi un moment excelent pentru a cumpăra la preț mic, deoarece istoria a arătat că de obicei piețele cresc dacă luăm în calcul o perioadă de 12 luni. Chiar și în condițiile în care inflația crește, consumatorii continuă să cheltuiască, ceea ce se va reflecta în prețurile activelor, iar economia SUA este încă prognozată să crească în 2022, pe măsură ce ieșim din pandemia Covid-19. Prin urmare, am putea asista la o revenire a indicilor și, eventual, și a crypto, presupunând că se menține o corelație strânsă.

Reporter: La ce trebuie să fie atenți investitorii atunci când își îndreaptă atenția către piața criptomonedelor?

Simon Peters: Atunci când doriți să investiți în crypto, este important să înțelegeți cazul de utilizare (a tehnologiei) înainte de a începe. Fiecare criptoactiv are un whitepaper

care prezintă funcționalitatea, astfel încât acesta poate fi un punct de plecare util. Conform cercetării Retail Investor Beat de la eToro, 21% dintre investitorii în criptoactive fac acest lucru înainte de a investi. Alternativ, cercetarea privind fondatorii proiectului poate fi utilă, pentru a vedea în ce alte proiecte au mai fost implicați și care este istoria lor.

Cercetarea este esențială, deoarece când vorbim despre investiții alegerile nu ar trebui să fie făcute niciodată pe baza faptului că ar fi la modă. Ceea ce urcă poate să scadă, iar unii investitori au fost prinși în înșelăciuni de tip “rug pull” (o tehnică de înșelătorie în sfera crypto în care fondatorii și dezvoltatorii unui proiect crypto fură lichiditățile investitorilor și abandonează proiectul din spate - n.r.) atunci când au văzut că prețurile au crescut, dar nu au făcut cercetările adecvate despre ceea ce se află în spatele proiectului.

Reporter: După ce în debutul anului trecut investitorii în piața crypto considerau criptomonedele drept active de refugiu, în acest an se pare că este la modă ca acestea să fie considerate un hedge la inflație (inclusiv investitori mari precum Paul Tudor Jones sau Stanley Drunkenmiller au investit în Bitcoin cu această teză). Care este opinia dumneavoastră cu privire la hedgeuirea riscului inflaționist prin cumpărarea de criptomonede? În general se consideră că protecție la inflație oferă acțiunile, mărfurile, metalele prețioase, real-estate-ul...

Simon Peters: O acoperire împotriva inflației este, înesență, o investiție de protecție împotriva scăderii puterii de cumpărare a banilor. Dacă ne întoarcem în urmă cu aproximativ 11 ani, când Bitcoin valora 1 dolar, și comparăm cu cât valorează un bitcoin în prezent (40.000 de dolari), atunci argumentul că Bitcoin este o acoperire împotriva inflației rămâne valabil. Creșterea procentuală a prețului Bitcoin în dolari SUA depășește cu mult efectele negative ale inflației, în timp ce 1 dolar din 2009, deși are aceeași valoare nominală în prezent, are o putere de cumpărare mai mică.

În timp ce piața criptoactivelor se maturizează, am putea asista la mai multe investiții în Bitcoin, pe măsură

ce adoptarea și reglementarea se îmbunătățesc. Acest lucru ar putea împinge prețurile (exprimate în dolari) și mai sus în anii și deceniile următoare, ceea ce vine să întărească argumentul acoperirii împotriva inflației.

Reporter: Piața criptomonedelor se află de ceva vreme în atenția instituțiilor de reglementare. Care considerați că este direcția în care vor fi reglementate monedele virtuale (în China, de exemplu, stat totalitar, interzicerea lor completă, în timp ce în El Salvador moneda este adoptată ca mijloc de plată oficial) și cum vă așteptați să se reflecte cadrul de reglementare în prețurile criptomonedelor?

Simon Peters: Fiind o tehnologie și o clasă de active în fază incipientă, reglementarea ar putea acționa ca un vânt din față sau din spate pentru adoptarea criptoactivelor. Sperăm că indiferent de măsurile puse în aplicare, se va găsi un echilibru între necesitatea de a proteja investitorii individuali și dorința de a sprijini participarea acestora pe piețele crypto. În cele din urmă, sperăm că reglementarea va contribui la facilitarea unei utilizări mai mari a unei tehnologii care nu numai că poate aduce beneficii reale sectorului serviciilor financiare, dar poate facilita și o mai mare incluziune financiară la nivel mondial.

Reporter: Care este profilul investitorilor care sunt atrași de monedele virtuale? Pare că mulți investitori sunt atrași întocmai de volatilitatea și de randamentele ridicate din ultimii ani, dar în zona activelor crypto nu a existat până acum o piață bear.

Simon Peters: Criptoactivele ar putea fi adoptate de oricine, dar volatilitatea poate fi un factor de descurajare pentru unii. Sondajul eToro Retail Investor Beat ne-a arătat că 25% dintre cei care nu investesc în criptoactive la nivel global o fac din cauza volatilității. Cu toate

acestea, cea mai mare parte din ei (36%) au recunoscut că acest lucru se datorează faptului că nu cunosc suficient de multe despre această clasă de active pentru a lua o decizie.

Înschimb, atunci când investitorii au fost întrebați de ce investesc în prezent sau dacă intenționează să investească în criptoactive în următoarele 12 luni, mai mult de un sfert (27%) dintre aceștia au răspuns că văd în crypto o clasă de active care va schimba lumea. Unul din patru (24%) vede criptoactivele ca pe un depozit de valoare atractiv, în timp ce 17% au considerat că această clasă de active are potențial ca o acoperire împotriva inflației. La momentul realizării sondajului, 26% dintre investitorii cercetați aveau investiții în criptoactive.

Înainte de a investi, oamenii trebuie să determine ce toleranță au la risc, deoarece ceea ce crește poate să scadă. Cu toate acestea, criptoactivele pot oferi diversificare, astfel încât o expunere mică poate ajuta la menținerea unui portofoliu echilibrat.

Reporter: Cum vedeti viitorul pieței crypto pe termen scurt - mai ales în viitorul context din piețe caracterizat de lichiditate în diminuare ca urmare a restrângerii politicilor monetare - și pe termen mediu și lung?

Simon Peters: Piețele au luat în calcul creșteri ale ratelor dobânziilor în SUA în acest an, motiv pentru care AM asistat la scăderea indicilor americani și a criptoactivelor. După cum spuneam, chiar și în condițiile în care inflația crește, consumatorii vor continua să cheltuiască, ceea ce se va reflecta în prețurile activelor, iar economia SUA este încă prognozată să crească în 2022, pe măsură ce ieșim din pandemia Covid-19, așa că, pe termen scurt, cred că vom asista la o creștere a prețurilor de la nivelurile actuale.

Pe termen mediu și lung, restricționarea cantitativă va scădea lichiditatea de pe piețe. Cu toate acestea, capitalizarea de piață a pieței

criptoactivelor în acest moment este încă foarte mică. Apple (o singură companie care reprezintă aproximativ 7% din S&P500) are o capitalizare de piață mai mare decât toate criptoactivele combinate. Cu sute de trilioane de dolari deținuți în active lichide de către investitorii instituționali la nivel global și pe măsură ce spațiul crypto se maturizează, chiar dacă un mic procent din această lichiditate ajunge pe piețele crypto, aceasta ar putea dubla, sau chiar multiplica de 5 ori sau mai mult capitalizarea totală a pieței.

Reporter: Care sunt riscurile pe care le prezintă criptomonedele, pe lângă riscul de depreciere? De exemplu se vorbește din ce în ce mai multe țări despre interzicerea minării de Bitcoin - un exemplu de țară din UE este Ungaria.

Simon Peters: Volatilitatea este una dintre cele mai mari amenințări pe care le prezintă criptoactivele - în special în ceea ce privește monedele cu capitalizare de piață mai mică. Securitatea poate fi o problemă pentru cei care aleg să fie proprii custozii, păstrându-și activele în propriul depozit - dacă le pierzi, sunt pierdute pentru totdeauna. De asemenea, se știe că escrocheriile de tip “rug pull” i-au păcălit pe unii investitori, subliniind din nou de ce cercetarea este atât de importantă, deoarece toate investițiile implică riscuri. Criptoactivele oferă o mulțime de oportunități și permit diversificarea portofoliului. Este un spațiu foarte interesant, cu potențialul de a contribui foarte mult la ecosistemul serviciilor financiare.

Reporter: Vă mulțumesc! ■

Precizare: Interviuul a fost realizat înainte de invazia Rusiei în Ucraina și înainte de majorarea de dobândă operată de Federal Reserve (Fed) din 16 martie.

PRODUSE SI SERVICII

Statele Unite vor reglementa piața criptomonedelor și vor să emită propriul “dolar digital”

Invazia rusă în Ucraina a forțat Casa Albă să își schimbe calculele în privința “dolarului digital”, acesta devenind acum o prioritate pentru Statele Unite. Președintele american Joe Biden a semnat recent un ordin executiv prin care cere o revizuire amplă a strategiei guvernului american cu privire la criptomonede, Casa Albă fiind îngrijorată de posibilitatea ca dolarul să își piardă rolul dominant în sistemul financiar mondial în favoarea Chinei.

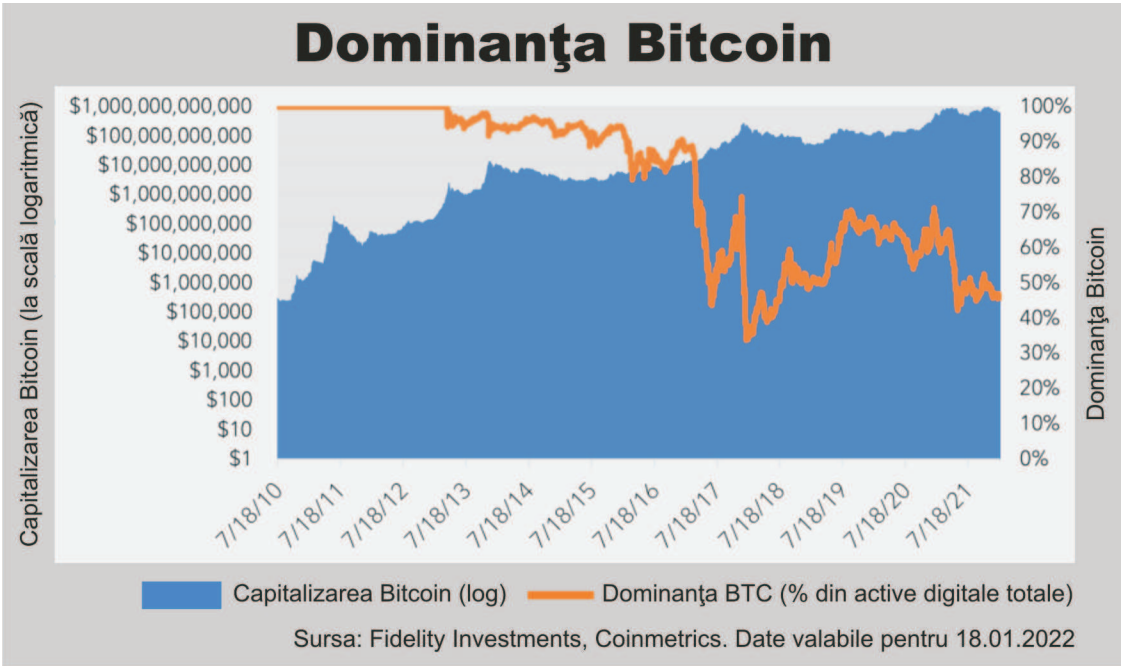
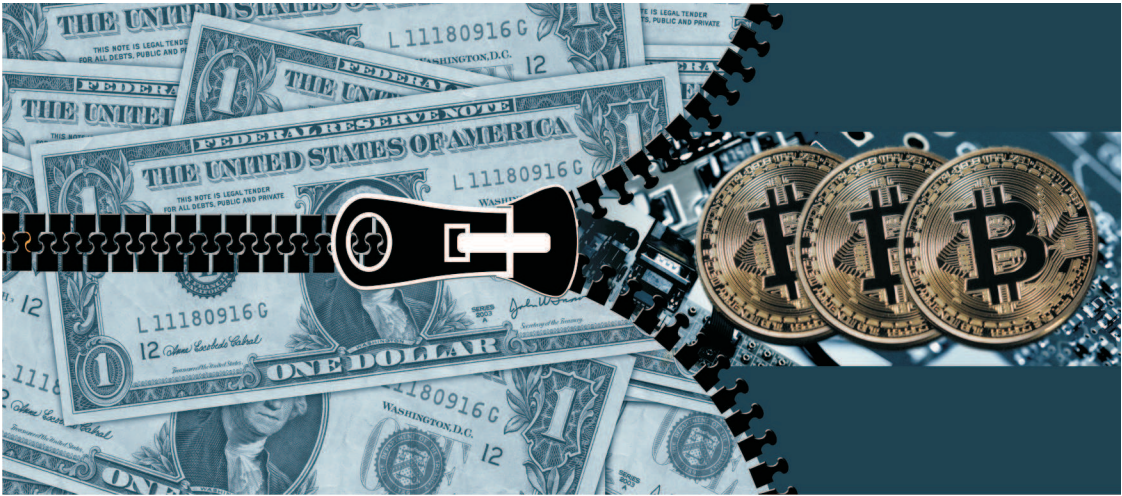
Potrivit Reuters, administrația Biden a ordonat Trezoreriei Statelor Unite, împreună cu alte agenții importante, precum Departamentele de Justiție și de Stat, să întocmească o analiză a potențialelor costuri și a beneficiilor oferite de o monedă digitală americană, informează Reuters. Raportul cerut de Casa Albă trebuie realizat până în luna septembrie.

În ordinul executiv al lui Biden se cere ca raportul să se concentreze asupra modului în care o versiune digitală a dolarului ar putea să îmbunătățească “incluziunea financiară”. Cu alte cuvinte, accesul de care dispun persoanele fizice și companiile la produsele și serviciile de care au nevoie: tranzacții, plăți, economii, credite și asigurări, livrate într-un mod responsabil și sustenabil, potrivit Băncii Mondiale.

Mai mult, analiza oficială trebuie să dezvăluie care sunt implicațiile asupra creșterii economice și modul în care monedele digitale străine ar putea afecta statutul dolarului ca monedă de rezervă principală a lumii.

În cele din urmă, ar putea fi nevoie de implementarea unei structuri mai ferme în ceea ce privește reglementarea industriei criptomonedelor într-o piață globală care valorează acum în jur de 1,85 de trilioane de dolari, a scris recent și The Washington Post.

În principiu, abordarea americană cu privire la activele digitale

este una care încurajează inovația, dar care și atenuează riscurile pentru investitori, consumatori, companii, pentru stabilitatea financiară și pentru mediu”, au spus oficialii americani, adăugând: “Suntem conștienți că «inovația financiară» în trecut, de multe ori, nu a fost în beneficiul familiilor din piața muncii, a mărit inegalitatea și riscul financiar sistemic”.

Casa Albă le-a solicitat agențiilor să scoată în evidență condițiile care ar duce la “adoptarea în masă a diferitelor tipuri de active digitale” și ris-

curile și oportunitățile aferente.

Ordinul lui Biden le-a cerut autorităților de reglementare să se concentreze asupra modului în care inovația tehnologică poate avea un impact asupra obiectivului mai puțin specific de a introduce cripto-activelor “cu un ochi pe cei mai vulnerabili” membri ai societății.

Casa Albă: Popularitatea activelor digitale facilitează crimele cibernetice

Ordinul administrației Biden mai

arată că popularitatea tot mai mare a activelor digitale ar putea crește riscul ca ele să poată fi folosite pentru spălare de bani, pentru a finanța grupări teroriste și pentru a facilita infracțiunile cibernetice. Astfel, raportul trebuie să detalieze felul în care criptomonedele pot fi utilizate în activități de finanțare ilegală și să întocmească un plan coordonat de acțiune pentru atenuarea riscurilor.

Potrivit oficialilor americani, analiza cerută de Biden va “întări rolul de lider al Statelor Unite în sistemul financiar global și va proteja

eficiența pe termen lung a instrumentelor critice pentru asigurarea securității naționale, cum ar fi sancțiunile și strategia de combatere a spălării de bani”.

Invazia rusă în Ucraina a accentuat eforturile Washingtonului de a analiza atât beneficiile, cât și pericolele pe care le presupun monedele digitale. Guvernul ucrainean și alte organizații care oferă ajutoare umanitare în Ucraina au strâns zeci de milioane de dolari din donații de criptomonede de la începutul conflictului. Între timp, unii oficiali americani și-au exprimat îngrijorarea cu privire la posibilitatea ca rușii să folosească criptomonede pentru a evita sancțiunile, deși alții spun că dimensiunea relativ mică a pieței și trasabilitatea activelor digitale fac din această opțiune ceva imposibil de realizat pentru rușii vizați de sancțiuni.

Washingtonul, îngrijorat că dolarul și-ar putea pierde rolul dominant în favoarea Chinei

De asemenea, ordinul executiv îi îndrumă pe oficialii americani din sistemul federal să facă o prioritate din cercetarea și dezvoltarea unei monede digitale a băncii centrale americane, un fel de dolar digital pe care alte peste 100 de state din întreaga lume, inclusiv Rusia și China, caută să îl implementeze pentru propriile lor monede.

Nouă țări au emis deja monede digitale prin banca centrală și alte 16, inclusiv China, au început să își dezvolte astfel de active digitale, potrivit Consiliului Atlantic, ceea ce i-a îngrijorat pe unii oficiali de la Washington despre faptul că dolarul ar putea să își piardă rolul dominant în favoarea Chinei, mai informează Reuters.

Criptomonedele care primesc susținerea băncilor centrale prezintă riscuri care includ posibila reducere sau eliminare a rolului de intermediar al băncilor. Însă, stu-

diul realizat de banca centrală a Statelor Unite a adăugat și faptul că o versiune digitală a dolarului ar putea crește popularitatea monedei americane la nivel global.

“Rolul dolarului a fost și va continua să fie crucial pentru stabilitatea generală a sistemului monetar internațional”, a spus un oficial american, adăugând că “monedele digitale străine și simpla introducere a lor nu pune în pericol dominația dolarului”.

Dubai aprobă reglementarea criptomonedelor și a NFT-urilor

În Emiratele Arabe Unite, șeful Mohammed bin Rashid, prim-ministru al statului și lider al Dubaiului, a aprobat o lege pentru reglementarea criptomonedelor și a NFT-urilor (jetoanele nefungibile).

Autoritatea de Reglementare a Activelor Virtuale din Dubai va monitoriza tranzacțiile digitale și va proteja datele personale ale utilizatorilor, scrie Khaleej Times. În plus, va fi responsabilă pentru acordarea de licențe și reglementarea sectorului pe teritoriul Dubaiului.

“Viitorul aparține celor care îl proiectează. Prin legea activelor virtuale, ne dorim să participăm la conturarea viitorului acestui sector aflat în continuă evoluție”, a scris șeful Dubaiului pe Twitter.

Un NFT este un activ digital care reprezintă obiecte din lumea reală, cum ar fi obiectele de artă, muzica, bunurile digitale din jocuri de calculator și videoclipurile. Ele sunt cumpărate și vândute online, de multe ori cu ajutorul criptomonedelor, și sunt de obicei codificate cu aceleași programe ca și criptomonedele.

Cu toate că există din 2014, NFT-urile au câștigat recent notorietate deoarece au devenit o modalitate din ce în ce mai populară de a cumpăra și vinde opere de artă digitală. ■

ÎN ANUL 2021

Tranzacțiile cu criptomonede pe Revolut au crescut de opt ori

- Cele mai atractive criptomonede rămân Bitcoin, Ethereum, Ripple, Cardano și Stellar

Una dintre modalitățile de a investi descoperite de cei peste 1,6 milioane de utilizatori români ai Revolut este reprezentată de criptomonede, arată compania într-un studiu transmis BURSA. Potrivit studiului, în 2021 un utilizator Revolut a efectuat, în medie, 14 tranzacții cu criptomonede prin intermediul aplicației. Prin Revolut se pot tranzacționa în prezent până la 53 de token-uri digitale, în creștere imensă de la doar 3 în luna mai 2018.

Potrivit Revolut, anul trecut, cele mai atractive token-uri pentru utilizatori au fost Ethereum (ETH), Bitcoin (BTC), Ripple (XRP), Cardano (ADA) și Stellar (XLM).

“BTC și ETH au volume ridicate pe Revolut, dar alături de cele două mai putem menționa Dogecoin (DOGE), Cardano (ADA), Ripple (XRP), ZRX, Litecoin (LTC). Toate token-urile din portofoliu sunt disponibile pentru toți utilizatorii, indiferent de tipul de plan, iar clienții pot opta pentru plan plătit dacă vor să achite un comision mai mic

(1,5% este comisionul pentru utilizatorii Premium și Metal, 2,5% pentru Standard și Plus). Valoarea minimă de la care se poate investi în criptomonede prin aplicație este de 1 euro”, arată Revolut.

Totodată, în 2021 Revolut a înregistrat de 8 ori mai multe tranzacții cu criptomonede decât în 2020, în rândul utilizatorilor din România, iar valoarea totală a sumelor investite a crescut de 6 ori.

De asemenea, valoarea medie anuală alocată de un utilizator pentru a cumpăra criptomonede a crescut cu 63% anul trecut față de 2020, în timp ce numărul de clienți Revolut care dețin criptomonede în portofele digitale s-a majorat cu 27%.

“Utilizatorii noștri sunt, de obicei, interesați de token-urile populare. Introducerea în aplicație se realizează doar după ce token-ul trece de o analiză de risc efectuată intern. Dar, dat fiind interesul crescut în acest tip de active, le reamintim clienților noștri că token-urile intră în categoria investițiilor volatile ale căror prețuri se pot schimba foarte rapid. Chiar dacă Revolut crede în extinderea

accesului la criptomonede, acest tip de investiție se poate să nu se potrivească tuturor. De aceea, îi îndrumăm pe clienții să se documenteze în legătură cu diferitele criptomonede și să analizeze riscurile și oportunitățile cu mare atenție, înainte de a cumpăra sau a vinde. Clienții ar trebui să se raporteze la surse independente și să învețe care sunt diferențele dintre toate token-uri și să ia în calcul propriile condiții personale atunci când fac tranzacții de cumpărare sau vânzare a criptomonedelor. Capitalul este influențat de risc și valoarea criptomonedelor poate să crească, dar la fel și să scadă foarte repede”, precizează Edward Cooper, head of crypto la Revolut.

Profilul clientului de crypto este un mix între persoanele experimentate în plasarea investițiilor și “debutanți”, care sunt la prima întâlnire cu lumea criptomonedelor, mai arată Revolut. Majoritatea investitorilor corespund profilului general al utilizatorilor Revolut, având vârste cuprinse între 18-44 ani, sunt locuitori ai marilor orașe din țară și interesați de noutățile din tehnologie.

Românii vor să învețe mai multe despre criptomonede

Conform studiului realizat de Revolut în ultimul trimestru al anului trecut, 34% dintre respondenții români declară că printre obiectivele fi-

nanciare pentru anul 2022 se află și să învețe despre criptomonede și despre cum să investească inteligent în acest tip de active.

Acest obiectiv figurează pe locul al treilea în rândul răspunsurile alese de respondenții români, după opțiunile “să economisească mai mult

(61%) și “să îmi găsească o sursă pasivă de venituri” (39%). Dintre cei peste 6.000 de utilizatori Revolut din 15 țări care au răspuns la chestionar, 39% au ales ca obiectiv financiar să se informeze mai mult în legătură cu criptomonedele, în 2022. ■

AFACERI

Oligarhii ruși caută refugiu în criptomonedede

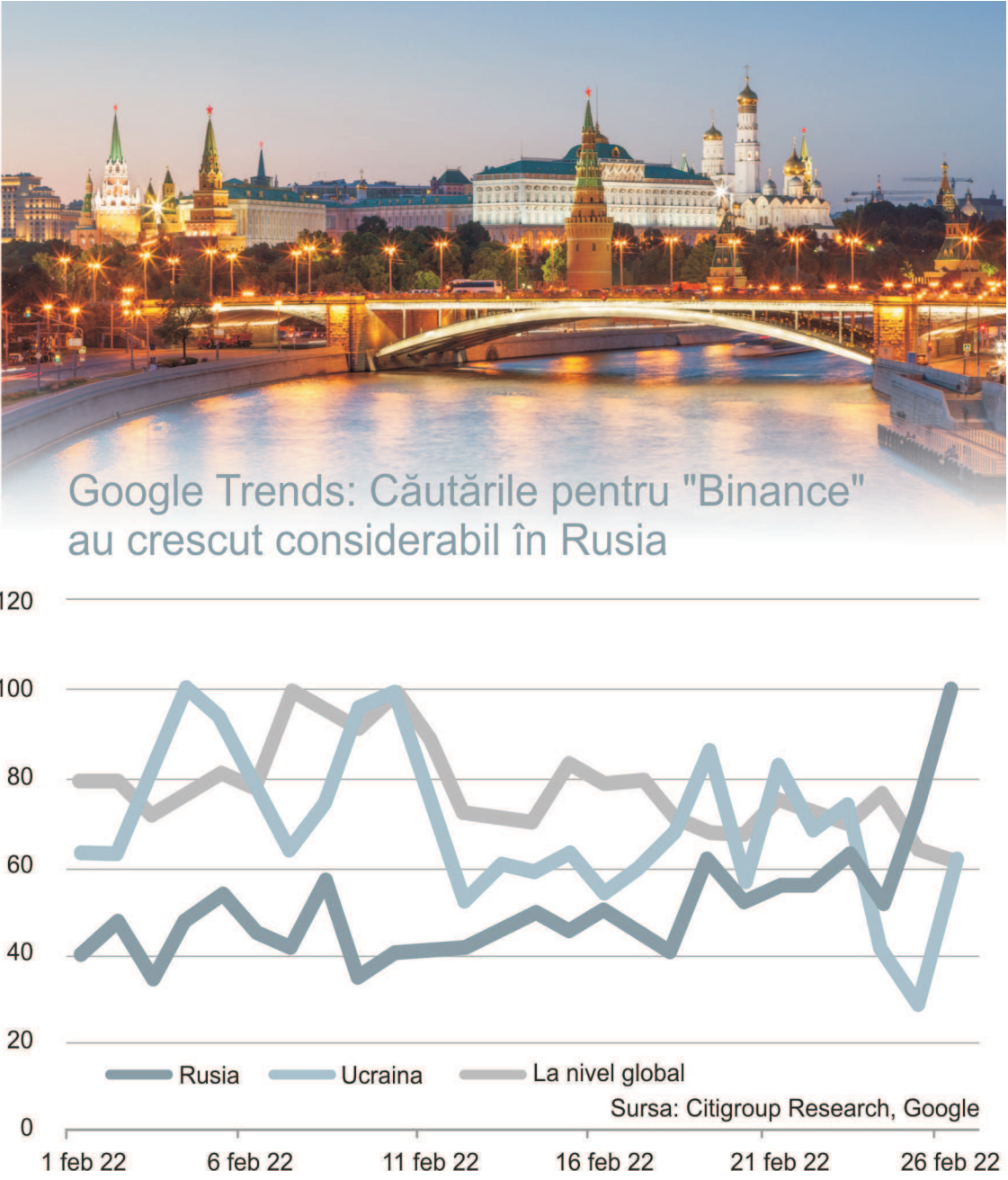
Războiul Rusiei în Ucraina aduce în atenție “primul război crypto al lumii”, în condițiile în care ambele părți descoperă avantajele unui mijloc de schimb fără granițe și reguli, a scris recent Washington Post. Fie că vorbim despre donațiile prin criptomonedede făcute pentru ucrainenii (pentru arme sau nevoi umanitare) sau despre oligarhii ruși care încearcă să eludeze sancțiunile vestice și restricțiile interne de capital, interesul pentru sectorul crypto este în creștere în ambele țări.

După cum arată Google, căutările din Rusia și Ucraina pentru Binance, cel mai mare exchange de criptomonedede din lume, au crescut substanțial în ultima perioadă. De menționat că 11% dintre ruși deja dețin criptomonedede, potrivit WP. Creșterea din ultima perioadă a prețurilor criptomonedelor și decuplarea de acțiunile din sectorul american de tehnologie - cu care a existat până recent o relație de corelare foarte puternică - arată dinamica în schimbare a cererii pentru criptomonedede și faptul că a intervenit în piață un nou factor extern.

Potențialul pentru ieșiri de capitaluri din Rusia rămâne la niveluri foarte ridicate, de aici și măsurile instituite de banca centrală a Rusiei care a impus un comision de 30% pentru achiziția de valute. După cum arată banca americană Citigroup, în 2014, după criza provocată de anexarea ilegală a Crimeei, au fost ieșiri de capitaluri din Rusia în valoare de 151 miliarde de dolari, iar de data aceasta ieșirile ar putea fi semnificativ mai mari având în vedere că actuala criză de securitate este mult mai severă. De altfel foarte multe companii globale și-au anunțat intenția de dezinvestire din Rusia sau de suspendare a activităților comerciale.

Desigur, cât poate fi utilizată piața criptomonedelor în acest scop este o întrebare deschisă. Datele arată însă că rulajul zilnic mediu al pieței spot pentru Bitcoin este de 4,8 miliarde de dolari, la care se adaugă tranzacții cu produse derivate cu o valoare cuprinsă între 20 și 40 de miliarde de dolari, ceea ce înseamnă că este nevoie de capital însemnat pentru a mișca piața.

Bancherii centrali de la Washington și Frankfurt au declarat în ultimele săptămâni că este nevoie de noi reglementări pentru industria crypto astfel încât să se prevină eludarea sancțiunilor de către Rusia și oligarhii ruși sancționat de către guvernele din Vest. ■

STUDIU DELOITTE:

“Activele digitale ar putea înlocui monedele tradiționale în următorii cinci-zece ani”

- Liderii de business cred că era banilor fizici se apropie de final

Activele digitale ar putea înlocui monedele tradiționale în următorii cinci-zece ani, sunt de părere 76% dintre liderii de afaceri din întreaga lume ce activează în diverse industrii. Aceștia au participat la cea mai recentă ediție a studiului Deloitte Global Blockchain, ale cărui rezultate au fost transmise recent Redacției. “Această viziune este împărtășită și de trei sferturi dintre liderii din domeniul serviciilor financiare, care consideră că era banilor fizici se apropie de final”, arată studiul.

De asemenea, studiul subliniază că serviciile financiare trebuie să accelereze procesele de modernizare a produselor și de distribuție a acestora pentru a contribui la creșterea economică, iar 73% dintre participanții la studiu se tem că organizațiile vor pierde avantajul competitiv dacă nu reușesc să adopte tehnologii blockchain și active digitale. În ciuda acestor provocări, 80% dintre respondenți sunt optimiști cu privire la viitoare-

le oportunități de generare de venituri prin tehnologia blockchain, active digitale și soluții dedicate criptomonedelor.

Studiul mai arată că optimismul cu privire la potențialul tehnologiilor de tip blockchain, al activelor digitale și al soluțiilor dedicate criptomonedelor este temperat de unele obstacole. Astfel, șase din zece respondenți (63%) identifică barierele legate de reglementare ca fiind unele dintre cele mai mari provocări în folosirea bunurilor digitale. Preocupările legate de securitate se află, de asemenea, printre acestea, 71% dintre respondenți indicând securitatea cibernetică drept unul dintre cele mai mari obstacole.

“Activele digitale transformă industria serviciilor financiare și alimentează ecosistemul financiar cu noi modele de business cu scopul de a facilita tranziția către noua eră a banilor. În acest context, modul în care instituțiile financiare vor reuși să se reinventeze ar putea fi cheia pentru stimularea creșterii economice. Chiar dacă blockchain-ul este o tehnologie relativ nouă, aceasta câștigă popularitate și în România, așa cum se întâmplă și la nivel mondial. Startup-urile merg dincolo de utilizarea blockchain în domeniul serviciilor financiare, pentru criptomonedede, și încep să folosească această tehnologie pentru a crea soluții dedicate unor sectoare precum sănătate sau retail, o tendință care ar putea contribui la apariția unei noi generații de unicorni în viitor”, spune Andrei Ionescu, partener coordonator pe consultanță și managementul miscului la Deloitte România.

Studiul evidențiază, de asemenea, că liderii din domeniul serviciilor financiare din toată lumea văd folosirea activelor digitale și a tehnologiilor de tip blockchain ca o prioritate strategică în prezent, dar și în viitorul apropiat, aproximativ 80% dintre participanții la studiu susținând că activele digitale vor deveni importante pentru industriile pe care le reprezintă până în 2023. Mai mult, organizațiile din domeniul serviciilor financiare ar putea fi nevoite să identifice noi modele de business, subliniază studiul, cum ar fi custodia de instrumente financiare (45%), noi canale de plată (42%) și diversificarea investițiilor/portofoliilor (41%).

În plus, studiul evidențiază faptul că utilizarea activelor digitale este o modalitate bună de a simplifica plățile, un proces care în pre-

Motivele pentru care Fidelity Investments consideră că Bitcoin este cel mai bine înțeles ca un bun monetar

	AUR	BITCOIN	MONEDE FIAT
Durabil	+	+	—
Divizibil	—	+	+
Fungibil	+	+	—
Portabil	—	+	+
Verificabil	—	+	—
Raritate	+	+	—
Istoric investițional	+	—	—

Sursa: Fidelity Investments, CoinMarketCap. Date valabile pentru 18.01.2022

TOP 10		
Active digitale după capitalizarea de piață		
	2017	2022
1	Bitcoin	Bitcoin
2	Ethereum	Ethereum
3	XRP	Tether (Stablecoin)
4	Litecoin	BNB
5	Monero	Cardano
6	Ethereum Classic	USD Coin (Stablecoin)
7	Dash	Solana
8	Augur	XRP
9	MaidSafeCoin	Terra
10	Steem	Polkadot

Sursa: CoinMarketCap. Date valabile pentru 18 ianuarie 2022

zent este foarte fragmentat și complex, 42% dintre respondenți afirmând că noile opțiuni de plată vor juca un rol foarte important în domeniul activelor digitale din cadrul organizațiilor lor.

Potrivit Deloitte, cea mai recentă ediție a studiului Deloitte Global

Blockchain a fost realizată în rândul a aproximativ 1.300 de directori executivi din diferite industrii – servicii financiare, sectorul public și guvernamental, tehnologie, media și telecomunicații, sănătate – care activează în America, Europa, Asia și Africa. ■

OPINII

LYN ALDEN, ECONOMIST:

“Criptoactivele oferă opțiuni indivizibilor când guvernele încep să schimbe legea contrar ideii de libertate”

Situația tensionată din Canada, din luna februarie, dintre guvern și protestatarii din “Convoiul Libertății”, a scos în evidență beneficiile pe care le oferă criptomonedă, portofelele digitale și serviciile financiare asociate care au la bază tehnologia blockchain, arată într-o postare pe Twitter Lyn Alden, economist și fondator al Lyn Alden Investment Strategy.

Pe fondul blocării capitalei Ottawa de către protestatari, guvernul canadian a implementat o Lege privind situațiile de urgență - utilizată până acum doar în situații de conflicte militare - și a dispus băncilor și altor instituții ce oferă servicii financiare să blocheze conturile și banii celor afiliați protestelor și celor care sunt “prinși” că donează bani cauzei protestatarilor.

Totodată, Înalta Curte din Ontario, capitala Canadei, a dispus un ordin către furnizorii de criptomonedă și portofele digitale să blocheze la rândul lor conturile utilizatorilor implicați în “Convoiul Libertății”. Însă compania Nunchuk, care oferă portofele digitale pentru Bitcoin, a anunțat că nu poate să ducă la îndeplinire ordinul ca urmare a naturii criptoactivelor.

În răspunsul transmis Înaltei Curți din Ontario, compania canadiană arată că Nunchuk este o firmă de portofele ce oferă custodie proprie a instrumentelor financiare - fiind doar furnizor de software -, nu o firmă de intermediere financiară.

“Software-ul nostru poate fi folosit gratuit. Permite oamenilor să elimine posibile erori și să stocheze Bitcoin în cel mai sigur mod posibil, în același timp în care oferă confidențialitate. Nu colectăm informații de identificare a utilizatorilor dincolo de adresele lor de email și nu deținem nicio cheie (pentru portofele). Ca urmare: 1. nu putem

«îngheța» activele utilizatorilor noștri; 2. nu putem «preveni» mutarea lor; 3. nu avem informații sau cunoștințe despre «existența, natura, valoarea și locația» activelor utilizatorilor noștri. Toate acestea prin modul de funcționare al tehnologiei. Vă rugăm să căutați cum funcționează serviciile de custodie proprie și cheile private”, se arată în răspunsul publicat de companie pe pagina sa de Twitter și transmis Înaltei Curți din Ontario, Canada.

Lyn Alden, economist și fondator al Lyn Alden Investment Strategy, explică că serviciile financiare de custodie permit guvernelor să blocheze conturi bancare direct, iar ulterior să stabilească cine este vinovat sau nevinovat. În schimb, serviciile precum Nunchuk oferă opțiuni indivizibilor “când guvernele încep să schimbe legea într-un mod contrar ideii de libertate”.

“Banii aflați în custodie (la o bancă) de multe ori nu pot fi retrași

KPMG Canada a cumpărat Bitcoin și Ethereum

KPMG Canada, una din companiile de audit din așa-numitul Big Four, a cumpărat în luna februarie Bitcoin și Ethereum în semn de angajament față de adopția tehnologiilor emergente și a clasei de active, potrivit unui anunț al companiei. Aceasta este prima investiție directă în criptoactive a companiei, care arată că expunerea include și alte investiții pentru contracararea amprentei de carbon pe care o presupune minarea celor două criptomonede, investiții în concordanță cu politica și angajamentele ESG.

“Criptoactivele reprezintă o clasă de active în fază de maturizare. Investitori precum fonduri de hedging, fonduri de tip «family office», fonduri de pensii și asiguratorii își cresc din ce în ce mai mult expunerea pe criptoactive, iar serviciile financiare tradiționale precum cele bancare, de consultanță și de brokeraj explorează oferirea de produse și servicii ce vizează criptoactive. Această investiție reflectă credința noastră că adopția instituțională a criptoactivelor și a tehnologiei blockchain va continua să crească și va deveni o parte integrantă a mixului de active”, explică investiția Benjie Thomas, directorul general al KPMG Canada.

Kareem Sadek, partener la KPMG Canada pe noul departament de criptoactive și servicii blockchain, adaugă că “industria de criptoactive continuă să crească și să se maturizeze și trebuie să fie luată în considerare de investitorii instituționali și de societățile care oferă servicii financiare”. ■

dintr-o jurisdicție dacă, pentru orice motiv, statul de drept eșuează în jurisdicția respectivă. Banii aflați în custodie proprie (prin servicii financiare de custodie proprie – n.r.) pot fi retrași dintr-o jurisdicție dacă individul este capabil să se mute în altă parte, iar uneori chiar și dacă nu poate. Nu este o chesiu ne de «dreapta sau de stânga», este de ajuns să îți imaginezi că cel mai detestat politician câștigă alegerile următoare sau poate pe cele ce vor urma. Ma-

joritatea oamenilor sunt în favoarea regulilor statului de drept, dar întrebarea este «care reguli?». Prin urmare, Bitcoin și criptomonedele nu sunt despre «eludarea legii», ci mai degrabă despre forțarea guvernelor de a acționa în conformitate cu legea și despre oferirea de opțiuni de mobilitate (financiară) indivizibilor atunci când guvernele încep să schimbe legea într-un mod contrar ideii de libertate”, explică Alden pe contul ei de Twitter. ■

STUDIUL TRADESILVANIA:

“Din zece persoane care au auzit de criptomonedă, patru dețin sau au deținut astfel de active”

● Potrivit studiului, 84% dintre români doresc să achiziționeze criptomonedă în viitor ● Tradesilvania: “Studiile demonstrează faptul că românii sunt în plină adopție la scară largă a criptomonedelor” ● 20% din respondenții care au auzit de NFT-uri dețin astfel de jetoane

Din zece persoane care au auzit de criptomonedă, patru dețin sau au deținut criptomonede în trecut, arată un sondaj realizat de compania de cercetare de piață Ipsos pentru Tradesilvania și publicat în data de 18 februarie de platforma crypto.

În 2018, un alt studio ING/Ipsos a arătat că 75% din români au auzit de criptomonedă, procent superior mediei europene care se situa în urmă cu 4 ani la 66%. Studiul de piața Ipsos din 2022 a identificat însă faptul că majoritatea - 96% din respondenți - adulților români, conectați la internet, au auzit de criptomonedă.

“Studiul (din 2018 al) ING arată că 12% dintre români au răspuns pozitiv la întrebarea despre deținerea de crypto, un procent superior față de respondenții din Franța sau Germania. Studiul de piață Tradesilvania din 2022 arată faptul că deținerea crypto în România a avut o creștere semnificativă în ultimii ani: din 10 persoane care au auzit de

criptomonedă, 4 dețin sau au deținut criptomonedă”, arată platforma crypto.

Totodată, în 2018 ING identifica o pondere de 38% cu privire la intenția de cumpărare a criptomonedelor în România. Studiul din 2022

conturează însă o creștere spectaculoasă înregistrată de ecosistemul crypto în România: dintre cei care au auzit de crypto, 84% intenționează să achiziționeze criptomonede în viitor.

“Modul în care percep românii

criptomonedele s-a schimbat în mod semnificativ în ultimii ani. În 2018, 43% din respondenții studiului ING credeau că bunurile digitale reprezintă viitorul mijloacelor de plată. În cadrul studiului Tradesilvania, în 2022, 65% din responden-

ții care dețin criptomonede sunt de acord că ecosistemul crypto reprezintă viitorul mijloacelor de plată. Studiul Tradesilvania/Ipsos prezintă și o evoluție relevantă când vine vorba de percepția românilor despre potențialul crypto ca investiție esențială. De la o pondere de 41%, identificată de studiul ING, entuziasmul pentru criptomonedă ca instrument de investiții a crescut la 66%”, arată studiul Tradesilvania, în care se adaugă că 45% dintre români doresc ca băncile din România să ofere servicii crypto.

Crypto exchange-ul mai adaugă că studiile “demonstrează faptul că românii sunt în plină adopție la scară largă a criptomonedelor”.

“Procentul de 84% de români care doresc să achiziționeze criptomonede în viitor reprezintă o schimbare în mentalitatea financiară și un interes ridicat pentru un sistem financiar alternativ. În același timp, procentul ridicat care dorește implicarea băncilor în ecosistemul crypto indică spre faptul că românii doresc ca tranziția spre finanțele descentralizate să se facă împreună cu instituțiile financiare consacra-

te”, mai arată Tradesilvania.

50% din românii cu acces la internet au auzit de NFT-uri

Un alt studiu realizat de Ipsos/Tradesilvania, de data aceasta cu privire la zona de jetoane nefungibile (NFT – Non Fungible Tokens), arată că 50% din românii cu acces la internet au auzit de NFT-uri. Potrivit studiului, ponderea este semnificativ mai mare în rândul celor care sunt familiarizați cu criptomonedele, celor care dețin, au deținut sau intenționează să dețină active crypto.

În același timp, 20% din respondenții care au auzit de Non Fungible Tokens dețin astfel de jetoane nefungibile.

“Din nou, ponderea este ridicată în rândul românilor care dețin sau au deținut criptomonede. Studiul mai subliniază interesul românilor pentru NFT, având în vedere că 4 din 5 respondenți care au auzit de NFT intenționează să achiziționeze Non Fungible Tokens”, arată Tradesilvania. ■

INVESTITORI

Evoluția Bitcoin

(BTC/USD:Bitfinex) din 2020 și până în prezent

13 MARTIE 2020

Prețul Bitcoin (BTC/USD) atinge un minim al crahului pandemic de 4.001 dolari și începe un rally de două luni, în ton cu evoluția piețelor bursiere, în urma căruia ajunge în preajma nivelului pre-pandemic de puțin peste 10.000 de dolari. Anterior, maximul istoric pentru BTC, de la înființare și până în 2020, a fost de 19.891 de dolari, atins în data de 17 decembrie 2017.

8 IANUARIE 2021

Anunțurile privind vaccinurile anti-Covid-19 aprind un rally puternic în piețele activelor de risc în finalul lui 2020. Prețul Bitcoin accelerează rallyul de pe parcursul anului 2020 și atinge în 8 ianuarie 2021 un maximum istoric de 41.616 dolari, de unde corectează pe parcursul primei luni din noul an cu peste 25% până la 29.000 de dolari.

14 APRILIE 2021

Prețul Bitcoin continuă rallyul cu noi maxime istorice în primele patru luni din 2021, atingând un nivel de 64.374 dolari în data de 14 aprilie. Piața criptomonedelor în general ia un avânt extraordinar, inclusiv pe fondul transferurilor fiscale directe operate de guverne către populație pentru susținerea economiei.

10 NOIEMBRIE 2021

Prețul Bitcoin atinge un nou maxim istoric de 68.925 de dolari.

20 IULIE 2021

Bitcoin corectează mișcarea ascendentă masivă de pe parcursul lui 2020 și primele luni din 2021. BTC marchează în 20 iulie 2021 un "lower high", de unde reia rallyul spre noi maxime istorice.

24 IANUARIE 2022

Prețul Bitcoin marchează un nou "lower high", iar ulterior intră într-o perioadă de două luni de consolidare. În această perioadă BTC se tranzacționează între 45.000 de dolari și 34.000 de dolari.

Criptomonedele, cântecul de sirenă al piețelor pentru investitorii noi

- Ben Madadi, investitor: “Într-o confruntare reală între monedele naționale și crypto, monedele naționale vor avea de partea lor legislativele naționale”
- Aurelian Dochia, analist economic: “Criptomonedele vor putea fi numite monede reale în momentul în care vei putea să-ți plătești impozitele și taxele cu ele”
- Marius Alexe, investitor: “Într-o lume în care lupta împotriva spălării banilor este tot mai dură și în care se caută metode prin care să se crească gradul de colectare a taxelor, domeniul crypto nu are cum să mai rămână nereglementat pentru mult timp”
- Claudiu Cazacu, consulting strategist XTB România: “Statele pregătesc deja alternative la Bitcoin și criptomonedele, văzute a fi proiecte energofage”

Criptomonedele sunt văzute adesea prin raportare la randamentele ridicate pe care le-au oferit în ultimii ani. În ultima perioadă, odată cu criza energetică, toleranța guvernelor față de crypto a scăzut, în condițiile în care Bitcoin și celelalte criptomonede sunt văzute ca proiecte energofage. Apariția a tot mai multor criptomonede și explozia pieței NFT-urilor și implicit utilizarea acestui market-place inclusiv de către artiști plastici sau muzicali a adus, însă, în atenție posibila trecere în mainstream a tehnologiei blockchain.

Totodată, vin tare din spate monedele digitale suverane, monede emise de băncile centrale care încearcă să preîntâmpine o extindere prea mare a criptomonedelor în rândul populației. Mai multe bănci centrale sunt în faze avansate cu astfel de proiecte, care par să prindă importanță inclusiv într-un context geopolitic din ce în ce mai tensionat la nivel internațional.

Ziarul BURSA a vorbit cu mai mulți specialiști și investitori de la noi despre perspectivele crypto, caracteristicile acestei piețe și despre monedele digitale suverane. Aceștia sunt în general de părere că activele crypto nu au o utilitate foarte mare în prezent, scopul lor fiind unul preponderent speculativ, iar monedele digitale naționale reprezintă elemente dintr-un viitor mai îndepărtat.

Aurelian Dochia, analist economic: “Blockchain-ul poate să îmbunătățească foarte mult funcționarea sistemului financiar sau să deschidă noi aplicații”

Analistul economic Aurelian Dochia este de părere că discuția despre monede digitale suverane este încă la un nivel superficial. În același timp, Dochia consideră că criptomonedele aparute în ultimii ani au rolul de instrument de plasament și investiție.

Aurelian Domnia sa ne-a spus: “Pe de o parte, moneda electronică există deja de multă vreme - toate operațiunile băncilor centrale și toate operațiunile între bănci și persoane fizice și furnizori și așa mai departe sunt în mare măsură făcute în sistem electronic. Există un registru de monedă virtuală chiar pe banii pe care i-am avut până acum. O bancă dă un ordin altei bănci, transferul se face între computere, totul electronic, iar băncile centrale operează la fel. Din punctul acesta de vedere situația unor țări cum este Suedia, în care aproape toate tranzacțiile

Ben Madadi

Aurelian Dochia

se fac numai cu carduri și nu prea mai există numerar în tranzacții, este o formă a unei lumi cu monedă virtuală. Ce a apărut în ultima vreme, noile monede virtuale, acestea sunt instrumente de plasament și investiție care trebuie să recunoaștem că sunt speculative. Succesul lor depinde de cât de multă lume îi va accepta, în ce condiții și ele pot oricând să nu mai fie recunoscute”.

Acesta a subliniat volatilitatea mare pe care o presupune investiția în astfel de active. Totodată, Dochia a precizat că un sistem de monede digitale de stat ar putea scoate din ecuație băncile comerciale. Totul depinde de cum este gândit sistemul, a punctat analistul.

“În momentul de față aceste monede nu sunt la propriu monede, nu îndeplinesc toate condițiile de a juca acest rol. Există într-adevăr o preocupare din partea băncilor centrale de a scoate monede virtuale suverane - banca centrală din China cred că este în cel mai avansat proces, este într-o fază de folosire experimentală. Dar și aici sunt unele probleme: una dintre ele este aceea că, într-o anumită variantă a acestei monede virtuale, tot sistemul financiar-bancar nu își mai are rostul. Fiecare persoană are practic un cont deschis la banca centrală și banca centrală devine cea care face toate operațiunile pe care în mod tradițional pe făcea-o băncile comerciale și cele intermediare de pe piață, inclusiv creditări. Pur și simplu fiecare om este asociat cu un cont al băncii centrale. Asta ridică și foarte multe probleme stănenitoare de confidențialitate, de privacy. Sunt multe probleme care pot să apară într-un asemenea sistem” a precizat Aurelian Dochia.

Potrivit acestuia, există și posibilitatea ca banca centrală să deschidă conturi doar pentru băncile comerciale, iar acestea să ofere servicii mai departe clienților așa cum se întâmplă acum. Domnul Dochia a mai punctat că tehnologia din spatele criptomonedelor, blockchain-ul,

poate să îmbunătățească foarte mult funcționarea sistemului actual sau să deschidă noi aplicații: “Oricum, rolul și puterea băncilor centrale într-un asemenea sistem este mult mărită. Nu cred că până acum este clar încotro o vor lua lucrurile. Evident că ceea ce stă la baza acestei invenții informatice, care stă la baza noilor monede virtuale, Bitcoin și celelalte, anume tehnologia blockchain, aceasta este o inovație care poate să îmbunătățească foarte mult funcționarea sistemului actual, fie să deschidă multe alte aplicații. Există de exemplu posibilitatea de a face contracte inteligente pe blockchain, cu executare instantanee, automată, în anumite condiții. Există posibilități, dar părerea mea este că este încă neclară situația. Toate experimentele care au fost făcute până acum nu au dus la o clarificare a modului în care se pot utiliza în diverse domenii astfel de inovații. Asta nici nu înseamnă că nu au un viitor, dar nici nu este asigurat acest viitor așa cum am văzut că spun mulți entuziaști”.

Acesta a conchis, spunând că aceste criptomonede nu vor putea fi numite “monede reale decât în momentul în care vei putea să-ți plătești impozitele și taxele cu ele”.

Claudiu Cazacu, consulting strategist XTB România: “Statele pregătesc alternative la Bitcoin, văzut a fi un proiect energofag”

Claudiu Cazacu, consulting strategist în cadrul casei de brokeraj pe burse internaționale XTB România, arată într-un articol transmis Redacției că statele lumii pregătesc deja alternative la Bitcoin și criptomonede, văzute a fi proiecte energofage.

“China intenționează să promoveze utilizarea internațională a yuanului digital, ceea ce ar putea duce la diminuarea

Marius Alexe

ponderii dolarului american în cadrul tranzacțiilor transfrontaliere. China este înaintea altor blocuri majore în privința implementării unei variante digitale a monedei sale. Yuanul digital este deja utilizat pentru a efectua plăți în economia reală, deși deocamdată în volume limitate. Comparativ, în SUA, Rezerva Federală studiază din 2021 introducerea dolarului digital și a publicat deja o listă de aspecte pro și contra acestora”, notează Cazacu.

Acesta adaugă că Europa a făcut valuri recent când a propus reguli care ar fi putut, efectiv, interzice Bitcoin, Ethereum și alte criptomonede bazate pe algoritmul “proof of work” (PoW).

“Parlamentul European avea în vedere consumul uriaș de energie pentru a menține rețeaua funcțională: doar pentru Bitcoin acesta este estimat, la nivel anual, la 204,5 TWh (sau 204,5 milioane de MWh), între nivelul consumat într-un an întreg în Thailanda și cel al Turciei, dar cu mult peste Polonia, Suedia sau Olanda. Tot potrivit Digiconomist, emisiile de dioxid de carbon ar fi estimate la 114 milioane de tone anual, aproape de emisiile Republicii Ceha”, precizează analistul XTB România.

Potrivit acestuia, deși propunerea nu a trecut de votul Parlamentului European, apărut în condițiile unei preocupări tot mai ridicate pentru calitatea mediului, este probabil ca ea să revină în actualitate.

Potrivit lui Claudiu Cazacu, utilizarea unor noi moduri de a crea și introduce monedă poate ajuta piețele financiare. Acesta mai arată că Ethereum are în vedere schimbarea algoritmului de funcționare într-unul mult mai puțin costisitor energetic, însă procesul este unul de durată, care a înregistrat deja anumite întârzieri. “Speranțele sunt totuși ridicate pentru trecerea de la PoW (proof of work) la PoS (proof of stake) în această vară”, subliniază analistul XTB România.

Cazacu punctează că președintele

Claudiu Cazacu

american Joe Biden a cerut autorităților federale, printr-un ordin executiv din 9 martie, să studieze riscurile și beneficiile criptomonedelor. Astfel, vor fi analizate domenii precum protecția consumatorilor, stabilitatea financiară, activitățile ilicite, competitivitatea SUA, incluziunea financiară și inovarea responsabilă.

“Măsura răspunde unor nevoi și solicitări vechi ale industriei, care dorește claritate și un set de reguli unificat. Companii precum BlockFi și Coinbase au intrat în vizorul SEC pentru produse care ofereau forme de credit sau depozite remunerate, însemnând o extindere tot mai pronunțată în domeniul finanțelor tradiționale”, arată specialistul, adăugând că, în timp, monedele digitale emise de băncile centrale ar putea face o concurență tot mai robustă proiectelor inițiale din domeniul crypto.

Ben Madadi, investitor individual: “Piața crypto reprezintă cea mai mare bulă speculativă”

Ben Madadi, investitor individual, consideră că piața crypto reprezintă cea mai mare bulă speculativă care există în momentul de față în piețele financiare.

“Eu nu cred în adevăratul sens în criptoactive. Consider crypto în general, cel puțin în acest moment, cea mai mare bulă speculativă care există. A cumpăra crypto, în principiu, este un pariu împotriva monedelor naționale. Acest pariu mi se pare unul extrem de riscant, având în vedere că într-o confruntare reală între monedele naționale și crypto, monedele naționale vor avea de partea lor legislativele naționale”, ne-a spus investitorul.

În ceea ce privește reglementarea crypto, acesta este de părere că este imperativ să se ia toate măsurile necesare pentru a nu permite folosirea lor pentru transferuri ilegale, sau pentru spălare de bani.

“Autoritățile naționale din țările mari

sau dezvoltate au început deja și vor continua să ia măsurile necesare în acest sens”, subliniază Madadi.

Marius Alexe, investitor individual: “Elementul diferențiator al acestei piețe nu este tehnologia din spate, ci anonimitatea”

Marius Alexe, investitor individual, arată că elementul diferențiator al acestei piețe nu este tehnologia din spate, ci anonimitatea. Acesta consideră că piața crypto a tot crescut în ultimii ani, ca urmare a randamentelor din trecut, care au dat speranțe de îmbogățire rapidă, iar când actualii utilizatori vor vedea că nu s-au îmbogățit își vor vinde criptomonedele și prețurile vor scădea, iar moda crypto o să treacă.

“Acest avantaj al anonimității a atras o mulțime de bani negri în crypto. Dacă vreau să transfer 10.000 de euro, banca îmi cere documente justificative și de la anumite sume mă raportează automat la Oficiul Național de Prevenire și Combateră a Spălării Banilor. Dar dacă am strâns crypto din activități ilicite și vreau să transfer echivalentul în crypto a unui milion de euro în Rusia, nu o să aflu nimeni”, ne-a spus investitorul.

Acesta consideră că, într-o lume în care lupta împotriva spălării banilor este tot mai dură și în care se caută metode prin care să se crească gradul de colectare al taxelor, domeniul crypto nu are cum să mai rămână nereglementat pentru mult timp.

“Reglementarea nu este greu de realizat, avem deja exemplul pariurilor online, care nu până de mult erau și ele în «Vestul sălbatic». Acum casele de pariuri care nu sunt autorizate într-o anumită țară nu pot fi accesate de acolo, iar cele autorizate rețin impozitul la cursă”, spune Marius Alexe.

Investitorul adaugă că piața crypto și-a clădit popularitatea prin creșterile spectaculoase din trecut, creșteri care “au dat multora speranțe de îmbogățire”.

“Creșterile au fost spectaculoase la început pentru că s-a plecat de la zero și volumele erau mici, dar oricât de mari ar fi volumele și evaluările, fără garanții, valoarea intrinsecă a criptomonedelor rămâne zero. Din moment ce crypto nu produce nimic, vor fi creșteri atâtea timp cât vor intra bani noi în joc. Când actualii utilizatori vor vedea că nu s-au îmbogățit, își vor vinde criptomonedele și prețurile vor scădea și moda crypto o să treacă”, spune Marius Alexe.

Potrivit acestuia, este posibil ca apoi să apară “criptomonede 2.0, care vor fi reglementate, vor avea în spate țări sau corporații și care nu vor avea problemele pe care le au actualele criptomonede”. ■